

Polṅ nyegáaṅ sebedieláṅo maṅ há Korēntitaamba-i Nelmuoyamma

Pol cie belle diei baa boluonḡu Korēnti-i-na. Korēntitaamba nuṵ Yesu maama-i u yaa wulaa-i igēna. Huṵṅgu fanḡu-na, gbeina saa waa dei Korēnti-i-na, baa biṅwosinni-i ka hel baa sitāni-maacemma-i ma sinni-na hiere. A ce dumaṅo-na Diilonḡ-hūmelle wuṵsaṅḡu waa kpelle Diilonḡ-dūṅ-baamba wulaa.

Huṵṅgu nanḡu juṵ hi, Pol wuṵ nu wuṵ ba sa tiraa ba nunu ba-naa. Bafamba ferε-i baa bi nyegáaṅ sebe há Pol a yuu-yo baa nelma boi. Pol wuṵ nyegēṅ sebe daayo-i duṵ dii nelma ba túnni-na; wuṵ ba yaṅ berru-i aa ba bel ba-naa fafamma ku yaa faa Diilonḡ-dūṅ-baamba hálma-na (sap. 1-4). Aa cira ba hiel ba nanḡa biṅwosinni-na, aa weinḡ da ma suur ba hálma-na, ba fielnu-mei ba ferε; ba baa kā nelgbāṅgbālāṅ wulaa wuṵ u ka fielnu-mei há-ba (sap. 5-6). U nuṅḡu hii ānsorrenḡ-maama-i (sap. 7), baa cuffienḡ-kūṵma wuṵomanḡ-kūṅḡu-i (sap. 8-10), baa Itienḡo nūiwuoninḡ-kūṅḡu-i (sap. 11). *Diilonḡ-Yallenḡ hāṅ nuṵmba-i fōṅḡōbaa-ba maṅ, u nuṅḡu hii ba kūṅḡu-i (sap. 12-14). U nuṅḡu bi hii kuomba siremmaṅ-kūṅḡu-i (sap. 15).

Aa suṵ duṵ pā-ba jaaluperienḡu-i, u diyaa sireina bei wuṵ ba nanḡ gbeina ba há *Yerusalemu Diilonḡ-dūṅ-baamba-i (sap. 16).

Sebe daayo-na, Pol yuu nyolma baa nelnyul-muṅ-kūṅḡu-i: Wuṵ Diilonḡ-dūṅ-wuonḡ duṵ tuṵ ce

bīnkūngu bīnkūngu, u saaya u ce-ku baa nelnyulmu (sap. 13).

Jaaluᅅgu

¹ Muo Pol, Diilonᅅ bīε-mi ce-mi Yesu-Kirsa *pᅅpuarbilonᅅ muo ᅅaa uᅅ'a ma ce dumaa. Muo baa i natobiᅅo-i Sositeni-i ² miemēi nyegāaᅅ sebe daayo-i diε hā Diilonᅅ-dūᅅ-baaᅅ namaa namaᅅ dii Korēnti-i-na. I nyegāaᅅ-yo diε hā Diilonᅅ uᅅ buo namaa namaᅅ na deᅅ a ce-na fuo baaᅅ namaa Yesu-Kirsa horre-na. I bi nyegāaᅅ-yo diε hā bamaᅅ bīeᅅ Itieᅅo yerre-i terni-na hierē. Bafamba Yuntieᅅo miε bi Yuntieᅅo.

³ I To-i Diilonᅅo-i baa Itieᅅo-i Yesu-Kirsa-i ba kāyā-nei aa fē na hᅅmmu-i.

Pol pā Diilonᅅo-i jaaluᅅgu

⁴ Diilonᅅo niε na horre-i baa Yesu-Kirsa-i aa ce baa-na. Terieᅅgu faᅅgu-na, mi jaal-o yinni maᅅ jᅅᅅ mafamma-na. ⁵ Coima saa fa, naᅅ hūyāa *Kirsa maama-i Diilonᅅo ciε-na bīᅅkūntaaᅅ namaa wēima-na hierē: Na nu nelma-i ma numma-i aa tiraa ta na suo yiεᅅgu. ⁶ Kumaᅅ ciε ma ce dumaᅅᅅo-na, Kirsa nelma daa muntīēnafafammu na hᅅlma-na ku'i ciε. ⁷ A ce namaa namaᅅ niεyaᅅ Itieᅅo-i Yesu-Kirsa jᅅᅅmaᅅ-yiᅅᅅgu himma-i, Diilonᅅ uᅅ hāᅅ nuᅅmba-i fᅅᅅᅅᅅbaa-ba maᅅ, u diei saa naa-nei. ⁸ Diilo fuo fεε yaa ka kāyā-nei na nyaar u nelma-na a ji hi yiᅅᅅᅅgu faᅅgu-i; ku yaa cālmuo siε ji da haa-nei. ⁹ U yaa bīε-na wuo na ce horre baa u Biεᅅo-i Yesu-Kirsa-i; u sa waᅅ wēima aa ji bir baa huᅅᅅ-āndaᅅgu.

Korēnti Diilonᅅ-dūᅅ-baamba sa nunu ba-naa

10 Tobīņ namaa, jande mi cārā-ņei, niēņ Itieņo-i Yesu-Kirsa-i aa na bel na-naa. Baa na bir na honni-i na-naa nuo. Bilaaņ na-naa fafamma na ce noduoņgu aa na waa baa āņjogoduoma. 11 Tobīņ namaa, kumaņ cie mi ta mi waņ mafamma-i Kiloē dumellen-baamba tūonu-mie wuo na sa nunu na-naa. 12 Wuo na hōlma-na, banamba ciēra wuo ba cuu mei huoņ-nu, banāņ ba'a bafamba cuu Apolosi huoņ-nu, banāņ ba'a bafamba dii Pier* huoņ-nu, banāņ ba'a bafamba dii *Kirsa huoņ-nu. 13 Namaa wulaa, Kirsa calaanu wei? Ba gbuu muomei *daaņgu-na ko-mi na maama-na wei? Na daa *batemu-i mei yerre yaa nuo-i wei? 14 Da ma hel Kiripusi-i-na baa Gawusi-i-na, mi jaal Diiloņo-i miņ'a mi saa *batiseņ moloņo na hōlma-na. 15 Ku yaa molo sie gbāa cira na baatiseņ mei yerreņ. 16 Ninsoņo! Muomei baatiseņ Sitefanasi dumellen-baamba-i, mafamma naa karaanu-mie. Da ma hel bafamba-na, mi saa hūu-ma mie mi baatiseņ moloņo na hōlma-na. 17 Kirsa saa puor-mi wuo mi ji batiseņ nuomba, ņga u puōraa-mi wuo mi wuōra waņ *Neldōdolma yaa-i aa mi baa ce-ma baa nelbilieņ-cēcēmunģu ku yaa Kirsa kuliņģu ka waa baa yunģu daaņģu-na.

18 Na saa da, da ba ta ba waņ Kirsa kuliņģu maama-i daaņģu-na, bamaņ piēra, ba da-ku miminsinni. ņga mie maņ biyaa koņkor-hūmelle-i, i suyaa wuo Diiloņo hii. 19 Na saa da, ma nyegāaņ Diiloņ-nelma-na wuo:

*«Mi ka biēna nelnurdamba nelnulle-i
aa biēna cēcēmuntaamba cēcēmunģu-i.»†*

* 1:12 Pier yerre nande yaa Sefasi. Niēņ Nsāa 1.42. † 1:19 Isayi (Ésaie) 29.14

²⁰ Terienġu fanġu-na, nelnurāamba gbāa da hama-i waŋ? Bamaŋ suyaanġ yienġu-i, ba gbāa da hama-i? Bamaŋ wuō ba suō ba piye, ba gbāa da hama-i? Ma sī Diilonġo birii nelbiliemba cēcēmunġu-i miminsinni ke?

²¹ Na saa da, Diilonġoŋ cie u cēcēmunġu-i kusuōŋ-nu, nelbiliemba-i baa ba cēcēmunġu-i hiere ba saa suō-yo. Ku'i cie Diilonġo cira wuō nelbiliembanġ neŋ kumaŋ wuō miminsinni, u ka ce ku yaa-i kor bamaŋ hūyāa u maama-i. ²² *Yuifubaa-ba taara ba da gberε-wεima-i baa ba yufelle aa suō hūu-ma, Girekibaa ba'a bafamba taara cēcēmunġu. ²³ Nga mie fuō, baŋ gbuu Kirsa maŋ daanġu-na ko-yo, mie waŋ fuō maama yaa-i. Yuifubaa da ba nu-ma, ku gbuu jaŋ-ba wuō i tuora Diilonġo-i. Girekibaa ba'a i ce miminsinni. ²⁴ Nga Diilonġ uŋ bīε bamaŋ kor-ba hiere, Yuifubaa o, Girekibaa o, iŋ waŋ Kirsa maŋ maama-i daayo-i, ba suyaa wuō u yaa pigāanġ Diilonġo himma-i baa u nelnulle-i. ²⁵ Nelbiliembanġ neŋ Diilonġo maacemma maŋ wuō miminsinni, ma bōyaa bafamba cēcēmunġu-na, aa baŋ neŋ kumaŋ wuō nayusinni Diilonġo wulaa, ku bōyaa bafamba fōŋgōtesinni-na.

²⁶ Tobinġ namaa, nieŋ na hōlma-na na ne. Diilonġoŋ bīε namaa namaŋ, nelbiliemba ne wuō nelnurāamba si dii bōi nei, fōŋgōtaamba si dii bōi, nelbōmbōmbaa-ba bi si dii-nei dumaa. ²⁷ Nga nelbiliembanġ neŋ bamaŋ wuō mimiεlmba, Diilonġo hielaa ba yaa-i a ture nelnurāamba yammu-i. Aa baŋ neŋ bamaŋ wuō yunġu sī-bei, u hielaa ba yaa-i a dii senserre-i fōŋgōtaambana. ²⁸ Nelbiliembanġ'a ba sa kāŋ bamaŋ, baŋ neŋ bamaŋ wuō nelsōsōyaamba, Diilonġo hielaa ba

yaa-i duo pigāaņ wuo baņ neņ kumaņ hiema-na wuo bīnkūbuo, fuo wulaa yunġu si dii-kuo. ²⁹ U cie mafamma-i molo baa gbāa duo kaal u fere u yaanġa-na. ³⁰ U yaa cie na ce Yesu-Kirsa baan namaa, aa Yesu-Kirsa yaa cie u hā-ye u cēcēmunġu-i: Na saa da, Yesu-Kirsa yaa cie Diilonġo ce-ye nelviin miē, aa ce-ye fuo baan miē aa tiraa hūu-ye *Sitāni nammu-na. ³¹ Terienġu fanġu-na, ŋaa maņ nyegāaņ dumaa Diilonġo-nelma-na wuo: «*Umaņ duo tuo taara u kaal u fere, u saaya u cira: Diilo baa Itienġo yaa-i.*»‡

2

¹ Tobin namaa, muo min bi kaa na terienġu-na da mi ka waņ Diilonġo-kusunġu-i baa-na, mi saa ka piiye pigāaņ wuo muomei suyaan mi piiye mi yaņ nuamba-i hiere, mi saa bi ka piiye pigāaņ wuo muomei suyaan yiēnġu mi yaņ-ba. ² Mii naa waņ-ma aa yiera-mei wuo baņ gbuu Yesu-Kirsa maņ *daanġu-na ko-yo, mi kā ka waņ fuo maama yaa yon baa-na, mi sie haa manamma mei. ³ Min taa mi kā na terienġu-na, fōnġūo saa waa-miē aa korma naa ce mi kūoma ta ma nyēn. ⁴ Min kaa, mi saa ka puur-na baa neldodolma na da na cu mi huon-nu ŋaa nuombaņ puur ba-naa dumaa, ŋga *Diilonġo-Yalle himma yaa cie na sie mi nelma-i. ⁵ A ce dumaanġo-na, naņ hūyāa Yesu maama-i ku saa ce ŋaa nelbilien-cēcēmunġu'i cie na hūu-ma, ŋga Diilonġo-himma yaa cie na hūu-ma.

Diilonġo nu nelma

6 Bamaṅ naaṅ kaasinni Diilonḡ-hūmelle-na i hāalā-bēi nelnulle. Nga nelnulle fande-i diiduole sī baa nelbiliemba diele-i, diiduole bi sī baa miwaanḡ daayo yuntaamba diele-i. Bafamba yuntesinni sa cɔ. 7 I pigāaṅ nuɔmba-i Diilonḡ-nelnulle. Diilonḡ kusūṅgu maṅ fuyaa nelbiliemba-na, i hāalā nuɔmba-i ku yaa-i. Aa miwaanḡ suɔ duɔ doṅ, Diilonḡ naa yiera-mēi duɔ pigāaṅ-ye u kusūṅgu-i i die ji tiε ce i bāaṅgu-i baa-yo. 8 Diilonḡ kusūṅ daaku-i miwaanḡ yuntaamba sa suɔ-ku. Kuɔ ba taa ba suɔ-ku, baa naa saa gbu yuntaamba Yuntienḡ-i *daaṅgu-na ko-yo. 9 Nga ma ciε ṅaa maṅ nyegāaṅ duma Diilonḡ-nelma-na wuɔ:

*«Molonḡ yufellen'a di saa haa kumaṅ nuɔ-i dede,
kumaṅ maama-i saa suur nelien tūṅ-nu dede,*
kumaṅ molo saa jɔguɔṅ ku maama dede,
Diilonḡ tigiinḡ ku yaa-i a hā u maamaṅ dɔlnuṅ
bamaṅ.»*

10 Binḡkūṅgu fanḡu-i, Diilonḡ ciε u *Yalle pigāaṅ miemēi baa-ku. *Diilonḡ-Yalle suɔ nelma-i hiere; halle di suɔ Diilonḡ huɔya-maama-i. 11 Hai molonḡ-i gbāa suɔ u nanolḡo kusūṅ-maama-i ji cor kutienḡ fuɔ fεrε-i? Ku yaa ṅaa Diilonḡ kūṅgu-i: Da ma hel u Yalle-na, molo siε gbāa suɔ u kusūṅgu-i. 12 A ne da miε inḡ daa Yalle maṅ, nelbilienḡ diele sī, Diilonḡ diele. U hāa-ye baa-de i die suɔ uṅ ciε ānfafamma maṅ yiε hiere. 13 Anfafaṅ daama-i, die i waṅ ma maama-i, i sa waṅ-ma baa miε cēcēmūṅgu, i waṅ-ma baa nelma maṅ Diilonḡ-Yallenḡ hāalāyā-yiε baa-ma. A ce dumaanḡo-na, i waṅ Diilonḡ-Yalle maama-i baa Diilonḡ-Yallenḡ yenḡ bamaṅ

* 2:9 Isayi (Ésaïe) 64.3

nuo-i. ¹⁴ Nelbilonj nuoņo-i ņ yundaangu-i, ņ sie gbāa hūu Diilonj-Yalle maama-i. Diilonj-Yallen'a di si dii ņ huoņga-na, ma maaraa-ni ņ suo ma yaanġa-i. Da ņ nu-ma, ņ da-ma miminsinni. ¹⁵ Diilonj-Yal da di waa umanj nuo-i, u gbāa suo nelma-i hiere ma yaanġa-i, a ne da fuoņ ceņ mamanj, nelgbāņgbālāan sie gbāa suo ma yaanġa-i. ¹⁶ Na saa da, ma nyegāan Diilonj-nelma-na wuo:

«Hai *suyaan Itieno kusunġu-i?*

Hai gbāa pigāan-yo nelma?»†

ņġa miēņo-i i suo *Kirsa kusunġu-i.

3

I hieroņo-i Diilonj-maacenciraan mie

¹ Tobin namaa, coima saa fa, *Diilonj-Yallen yeņ bamanj nuo-i, banj piiyenj baa-ba dumaa, mi saa gbāa piye baa-na dumaanġo-na. Mi piye baa-na ņaa nuomba manj cieņ ba ferēņ kusunġ-maama, aa tiraa piye baa-na ņaa tontobaa namaa *Kirsa horre-na. ² Mi hāa-na nyolma'i dumaanġo-na na mo-sunġ. Kuo mii naa hā-na juuru, naa naa saa gbāa wuo-du. Halle ji hi baa fiefie, na sie gbāa wuo binġkunġu. ³ Kumanj cie mi wanġ-ma dumaanġo-na, ku yaa daaku: Naa dii ta na ce na kusunġ-maama-i yogo. Nenemunġu manj dii na hōlma-na, baa berru manj bi dii, ni yaa pigāan wuo na ce na kusunġ-maama, na saa nanna nelbiliemba ciluo-i yogo. ⁴ Da na ta na piye wuo: «Mei dii baa Pol», «Mei dii baa Apolosi*», bamanj sa suaan Diilonġo-i ba'i sa piiyenj dumaanġo-na wei?

† **2:16** Isayi (Ésaie) 40.13

* **3:4** Niēņ Popuoŗ. 18.24-28.

⁵ Ma diei ma hāi, hai moloṅo-i Apolōsi-i? Aa hai moloṅo-i Pol? Ma sī Diilonṅ-maacembienṅ miε yoṅ ke? Kunaṅgu si dii ji cor kufanṅu-i. Miε waanṅ Yesu maama-i baa-na yoṅ aa na bi siε-ma. Itienṅ uṅ calaanu maacemma maṅ hā-ye, i ciε ma yaa-i. ⁶ Kuu dii ṅaa, mei sūo tibinni-i aa Apolōsi kūnna hūmma-i niε, ṅga Diilonṅo yaa ciε ni cē. ⁷ Umanṅ sūo, baa umanṅ kūona hūmma-i, i sa kāṅ bafamba-i. Umanṅ ciε ni cē, i ne u yaa-i. U yaa Diilonṅo-i. ⁸ Umanṅ sūoṅ baa umanṅ kūonaṅ hūmma-i ba saa hiere, unaa saa maar unanṅo; nelienṅo nelienṅo u ka da u maacemma sullu-i. ⁹ Kumanṅ ciε mi waṅ-ma dumaanṅo-na, i ce maacemma-i baa Diilonṅo aa namei u suonṅu-i.

Mi gbāa saa-na baa dūṅgu maṅ Diilonṅ uṅ yen tuo ma-ku. ¹⁰ Diilonṅo ciε baa-mi a hā-mi baa-ku mi fu ku tuole-i. Mi fuu-ku fafamma ṅaa dumarāfefeinṅ muo. Fiεfiε-i-na, banamba dii ta ba haaya-kuo. ṅga nelienṅo nelienṅo, uṅ maṅ dumaa, u tuo ne-ku torro. ¹¹ Dūṅgu tuole jīena tī; Yesu-Kirsa yaa ku tuole-i, molo siε gbāa tiraa jīna dūṅgu naṅ tuole. ¹² Banamba ka jo baa sēne ji ma, banamba wargbe, banamba tāmpēfefeinṅa, banamba jo baa dēnni ji ma, banamba hienṅgu, banamba tireinṅa. ¹³ ṅga maacenfafamma-i baa maacembabalamma-i ma ka suo gēṅgeriyiṅgu yaa nuo-i. Yiṅgu fanṅu kaa waa dāamuṅ-yiṅgu. Aa dāamu fammu yaa kaa pigāanṅ nelienṅo nelienṅo u maacemma sinni-i. ¹⁴ Umanṅ duo ma baa kumanṅ aa dāamu siε gbāa caa-ku, kutienṅo ka da u maacemma sullu-i. ¹⁵ ṅga umanṅ maacemma-i da ma caa, kutienṅo cii. Fuo fuo, u ka kor, ṅga u ka waa

ḡaa nelieṅo maṅ u dūṅgu bilaa ta ku caa aa u gbāṅ gbar hel.

¹⁶ Na saa suᵋ wuᵋ namei Diilonᵋ dūṅgu-i aa u *Yalle waa na hᵋmmu-na wei? ¹⁷ Umaṅ duᵋ bīēna Diilonᵋ-dūṅgu-i, Diilonᵋ ka kᵋsuᵋṅ kutieṅo-i. Kumaṅ cie mi waṅ-ma dumaṅᵋ-na, Diilonᵋ cie dūṅgu faṅgu-i fuᵋ da-u-diei kūṅgu aa namei dūṅgu faṅgu-i.

¹⁸ Molo baa tāal u fere na hᵋlma-na! Umaṅ duᵋ fer nelbiliemba-i a tuᵋ ne u fere wuᵋ nelnurāṅᵋ, kutieṅ duᵋ tuᵋ taara Diilonᵋ-nelnullē-i, u saaya u ce u fere mimilāṅᵋ. ¹⁹ Bige-i cie mi waṅ-ma dumaṅᵋ-na? Nelbilieṅ baṅ bīṅ kumaṅ nelnullē-i, Diilonᵋ daa-ku miminsinni. Na saa da, Diilonᵋ-nelma ciēra wuᵋ: «*Diilonᵋ bel cēcēmuntaamba-i baa bafamba fereṅ cēcēmunḡu yaa-i.*»[†] ²⁰ Ma tiraa nyegēṅ wuᵋ: «*Itieṅᵋ suᵋ nelnurāamba anḡᵋḡuᵋma-i. U suyaa wuᵋ yunḡu si dii-meī.*»[‡] ²¹ Terieṅgu faṅgu-na, molo baa kaal u fere wuᵋ fuᵋ dii baa melḡᵋ. Na saa da, bīmbīnni-i hiere namaa niini-i: ²² Muᵋ baa Apolᵋsi-i baa Pier, namaa baṅ miē. Miwaaṅᵋ-i baa cicēlma-i a naara kuliṅgu-i, namaa niini-i. Nyunḡo-i baa bisīnuᵋ-i, namaa niini-i. ²³ Nḡa namaṅᵋ-i Kirsa baṅ namaa, aa Kirsa-i Diilonᵋ-wuᵋṅᵋ.

4

Kirsa pᵋpuᵋrbiemba maama

¹ Kumaṅ ḡaa miē kūṅgu-i, muᵋ baa Apolᵋsi-i, na saaya na ta na kāṅ-ye *Kirsa maacembieṅ miē. Diilonᵋ-kusūṅgu maṅ naa fuᵋ, u hāa-ye baa-ku i die

[†] 3:19 Yᵋbu (Job) 5.13 [‡] 3:20 Gbeliemāṅ-nalāṅgu (Psaume) 94.11

puure-kuo pigāaņ nuomba-i baa-ku. ² A ne da da ba dii weima nelieņ nuo η naņ-na, ba taara η ce-ma maņ saaya ma ce dumaa.

³ Meī wulaa, da na fie ta na waņ wuo niε, siso nelbilieņ da ba fie ta ba waņ wuo niε, maasūmpiε. Meī fεrε-i, mi sa ji cira mi maacemma faa, mi sa ji cira ma balaan. ⁴ Mi saa da mi cālmuo terieņgu-i, ηga miņ fie'a mi saa da cālmuo mi fεrεη nuo, kufanġu sa pigāaņ wuo mi vii dε. Itieņo yaa gbāa cira mi maacemma faa siso ma balaan. ⁵ Terieņgu fanġuna, baa na wuoġa na ta na cāl nuomba-i a ne da ba cālmaņ-huoņġu saa hi. Yaan Itieņo jo. Duo jo, mamaņ cie kukulma-na hiere, u ka puure-meī aa bi puure nuomba kusūnniņ-maama-i. Mafaņ da ma ce, nelieņo nelieņo Diilonġo ka pā-yo baa jaaluņġu maņ saaya baa-yo.

⁶ Tobin namaa, nelieņ nuo η saa saaya η ce ji cor kumaņ nyegāaņ. A ce dumaanġo-na, mi biyaa nelma bōi muo baa Apolōsi-i i kūņġu-na a tagaaya pigāaņ-na na da na suo nelma famma yaanġa-i. Mi sa taara na hōlma-na, unaa tuo wuōra u hōġorra u fεrε wuo fuo dii baa mēlġo aa cīina unanġo-i. Ku'i cie mi bie mie maama-i tagaaya pigāaņ-na. ⁷ Da η ta η wuōra η hōġorra η fεrε dumaanġo-na, hai moloņo-i juo ce-ni bōlbōl banamba-na? Bige-i dii baa-ni naņ yerreņ-kūņġu-i? Nimaņ dii baa-ni hiere, Diilonġo'i saa hā-ni baa-ni wei? Da kuo Diilonġo'i hāa-ni baa-ni, ma bilaa nie η ta η wuōra η hōġorra η fεrε ηaa naņ niidanni?

⁸ Tobin namaa, na daa nie sī na yiε. Namaa wulaa na cie biņkūntaanġu namaa. Na duoņ yaanġa mieņo-na ta na ce na yuntesīnni-i. Kuo naa naa ce

ninsoṅ-yuntaaṅ namaa, kuu naa saa gbuu suᵋ aa dᵋlnu-miε. Ii naa kā ka tiε ce i bāaṅgu-i baa-na. ⁹ Mei huᵋṅ-na Yesu *pᵋpᵋuᵋrbienṅ miεṅo-i, Diiloṅo j̄iεna miεmei huᵋṅgu-na ṅaa kasobiemba maṅ baṅ j̄iεna-bei ba deṅ da ba ka ko-ba. A ce dumaṅo-na, nelbiliemba-i baa *dᵋrpᵋpᵋuᵋrbiemba-i hiere ba ta ba hel ba nyε-ye. ¹⁰ Miεmei birii ce mimiel miε Kirsa maama-na, aa namaa na ce nelnurāaṅ namaa Kirsa horre-na! Miε i naa yuṅgu aa fᵋṅgᵋᵋ cεr waa namaṅo-na! Nuᵋmba sa kāṅ miεṅo-i, aa ta ba kāṅ namaṅo-i! ¹¹ A ji hi baa nyuṅgo, ii dii nyulmu-na baa hᵋṅkuᵋs̄inni-na. Niidiini s̄i baa-ye, ba siε yaṅ i muoma-i, i siε bi da tuoleṅ-muntienammu: Diε cor deṅ, i cor deṅ. ¹² I ce maacemma-i ṅaa i ka ku diε gbāa diε da i nuṅ-juuru-i. Umaṅ duᵋ tuora-ye, i cārā Diiloṅo-i hā kutieṅo-i. Umaṅ duᵋ ce-ye kpāncᵋlgᵋᵋ, i h̄irā i kᵋᵋma-i. ¹³ Umaṅ duᵋ tuᵋ b̄iεna i yireṅa-i, i suᵋ nuᵋṅgu baa kutieṅo-i. A ji hi baa nyuṅgo, nelbiliemba ne-ye nelsᵋsaṅ miε, ba ne-ye ṅaa juoraṅ miε.

¹⁴ Ku saa ce ṅaa mi nyεgḗṅ nel daama-i da mi ture na yammu-i de! Ku'i s̄i. Kuu dii ṅaa naṅ yeṅ mi bisālṅ namaa, aa na maama tiraa ta ma dᵋlnu-miε, ku'i ciε mi ta mi nyεgḗṅ-ma da mi tigāaṅ-na nelma. ¹⁵ Na saa da, halle da na fiε da nuᵋmba neifeṅa ndii ba ta ba kalaṅ-na Kirsa maama-i, na to dii u diei yonṅ; u yaa muᵋ. Bige-i ciε miε na to yaa muᵋṅo-i? Muᵋmei waṅ *Neldᵋdᵋlma-i baa-na na hᵋu-ma a ce Yesu-Kirsa baṅ namaa. ¹⁶ Terieṅgu faṅgu-na, jande, mi cārā-nei, taa na ce mei temma-i.

17 Mi puu ma yaa-i mi saañ mi bieņo-i* Timote-i na wulaa. Timote maama sa suo aa dōlnu-mie, u vii Diiloņ-hūmelle-na. Miņ wuō wuōsaangu maņ Yesu-Kirsa hūmelle-na, mi saañ-yo u duō ka tir kufangu maama yaa baa-na ņaa miņ wuōraņ mi waņ-ma dumaa baa Diiloņ-dūņ-baamba-i terni-na hiere.

18 Na hōlma-na, banamba daa niē sī mi siē bir kā, ba doņ ta ba hōgōrra ba ferē. 19 Ņga Diiloņ duō siē, ku siē vaaya mi ka kā na wulaa. Da mi kā, bombolmantaamba famba-i, mi ka ne da kuō baņ waņ mamaņ ba gbā ba ce-ma. 20 Da ņ siē Diiloņo nuņgu-i, ku sa bāl nuņ-āndaan-nu yoņ, ku saaya ku da ņ ciluō-i-na. 21 Na taara da mi ta mi kā, mi bel nyanġbāangu mi nanġa-na ta mi kā, sisō na taara mi ta mi kā baa hīchīeņo? Niēņ na par.

5

Korēntitaambaņ ceņ biņwosīnni maņ

1 I wuōra i nu-ma terni-na hiere wuō biņwosīnni nanni cie na hōlma-na. Biņwosīņ daani-i, halle bamaņ sa suyaņ Diiloņo-i ba sa siē ce-ni: Ba'a na hōlma-na unaa galla baa u to cieņo. 2 Mafammaņ fiē ce, na cor ta na kaal na ferē. Ma sī kuu naa saaya ku jaņ-na, aa umaņ cie maacembabalamma famma-i na donya-yuō hiel-o na hōlma-na. 3 Muō fuō, mii si dii baa-na terieņgu-na, ņga mi huōņga dii. Kumaņ saaya ku ce kutieņo-na, mi yieraaya-kuō tī ņaa mii dii baa-na terieņgu-na. 4 Terieņgu fanġu-na, tigiīņ na-naa Itieņo Yesu yerre-na. Da na tigiīņ na-naa, u ka kāyā-ņei aa muōmi ka ta mi bi jōguōņ

* **4:17** Timote-i, Pol ferēņ bieņo sī, ņga u taa u kāņ-yo u bieņo Diiloņ-hūmelle-na. Niēņ Pōpuōr. 16.1.

na maama. ⁵ Da na tigiin, na nyaa-yo na hiel-o na hɔlma-na na hã *Sitāni-i baa-yo. Mi taara u nanna u cilɔbabaḷaṅo-i aa Diiloṅo kor-o Itieṅo jommaṅ-yiṅgu-i ku'i cie mie na donya-yuɔ hiel-o na hɔlma-na.*

⁶ Na kaal na fere gbāṅgbāṅ! Na saa suɔ wuɔ siini-i baa ni yornumma-i ni gbāa sire burjūmmu bɔi wei? ⁷ Ambabalma dii ṅaa siini. Hielaṅ-man na hɔlma-na, ku yaa na ka koṅ hiere, na ka waa ṅaa burjūmmu maṅ siini saa dii muɔ. Aa na kuɔṅ tɪ. Yesu-Kirsa cie u fere tāmman-kūṅgu a migāṅ na hɔmmu-i. U yaa *korsinni tīmman-ponsaanṅu tūmbiloṅo-i†. ⁸ Terieṅgu fanṅu-na, yaṅ i nanna i cilɔbabaḷaṅo-i baa biṅwosinni-i, nii dii ṅaa siini; aa i ce ponsaanṅu-i baa huṅga diei, ku yaa ṅaa burjūmmu maṅ siini saa dii muɔ.

⁹ Miṅ nyegāṅ sebe‡ maṅ hã-na cor, mi waṅma-yuɔ mie baa na ta na piɛ kakarkuontaamba-i. ¹⁰ Da mi cira na baa piɛ kakarkuontaamba-i, mi sa gbɛ kakarkuontaamba-i hiere miwaanṅo-na, mi sa bi gbɛ bamaṅ cieṅ cāncaaya-i hiere miwaanṅo-na, mi sa gbɛ bamaṅ cieṅ dudubūle-i hiere miwaanṅo-na, mi sa bi gbɛ cufɛbuoltaamba-i hiere miwaanṅo-na. Da ṅ'a ṅ sa taara ṅ piɛ bafamba-i hiere daaba-i, ṅ ka naa ṅ hel miwaanṅo-na. ¹¹ Da mi cira na baa piɛ kakarkuontaamba-i, mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba ce kakarkuonṅo-i. Mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa

* **5:5** Nieṅ Kor. hāa. 2.6-11: Terieṅgu-na, ṅ gbāa da wuɔ u donyamma-i Diiloṅ-dūṅgu-na ku kāayā-yuɔ bɔi. Ku cie u nanna u cilɔbabaḷaṅo. † **5:7** Korsinni tīmman-ponsaanṅu tūmbiloṅo-i: Nieṅ ku nelma-i Helman-sebe-i-na (Exode) 12.3-21. ‡ **5:9** Sebe fanṅo nuṅgu saa dii Diiloṅ-nelmaṅ-sebebaa-ba-na.

ta ba ce cāncaaya-i. Mi gbē bamaņ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba buol cufieņa-i. Mi gbē bamaņ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba bīena nuɔmba yireiņa-i. Mi gbē bamaņ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa yaņ kolma ta yaaņga bei. Mi gbē bamaņ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba du nuɔmba-i. Halle na saa saaya na wuo niwuoni baa kufaņgu taamba-i.

¹² Bamaņ saa hūu Yesu maama-i, mei sie gbāa waņ bafamba yuņ-maama-i. Bamaņ dii hūmeduole-na baa namaa, na saaya na ta na waņ bafamba yuņ-maama yaa-i ¹³ aa na yaņ puoņ-nuɔmba-i na hā Diilonņo baa-ba, u'i ka suɔ uņ ka ce-ba dumaa. Terieņgu fangu-na, «*duonyañ nelbalaņo-i na hiel-o na hɔlma-na*»Š, ņaa maņ nyegāaņ dumaa Diilonņ-nelma-na.

6

Taa na fielnu na nelma-i na fere

¹ Bige-i cie nel da ma suur Diilonņ-dūņ-baaņ namaa na hɔlma-na, na sa fielnu-mei na-naa nuɔ, na sire bī na-naa bamaņ sa suyaaņ Diilonņo-i ba wulaa wuɔ ba ka fielnu-mei? ² Namaa saa suɔ wuɔ Diilonņ-dūņ-baamba yaa kaa ger nuɔmba-i hiere hīema-na ba yuņ-maama-i wei? Da na waa da na ji ger nuɔmba-i hiere ba yuņ-maama-i, nelyilemma gbāa yar-na germa wei? ³ Na saa suɔ wuɔ i ka bi ger *dɔrpɔpuɔrbiemba yuņ-maama-i wei? Aa ji da baa miwaan daayo nelma! ⁴ Da na da weima-i baa na-naa, na bir yaņ aa kã ka ne umaņ si dii

Š 5:13 Anjīnamma tiyemman-sebe (Deutéronome) 17.7

baa-na na Diilon-ħūmelle-na u duō fielnu-mei hā-na! ⁵ Senserre sa da-na wei? Ku ce namaa hōlma-na nelnurā si dii umāņ gbāa fielnu na nelma-i wei? ⁶ Ma ce nie Diilon-dūņ-baaņ namaaņo-i na-naa nuō, na ji ta na bī na-naa? Aa tiraa bī na-naa nelgbāņgbālāaņ wulaa?

⁷ Da na gbāņ bī na-naa tī, ku'i pigāaņ wuō na naana Diilon-ħūmelle-i. Bige-i cie moloņ duō ce-na kuujaņgu, namaa sa tiil-ku nammaņ temma? Bige-i cie na sa sie ba cuo-na? ⁸ Namaa sa sie ba ce kuujaņgu nei, aa namaa ce r ta na ce kuujaņgu banamba-na. Na sa sie ba du-na, aa namaa ta na du banamba-i. Ņ sie suō wuō na wuō Diilon-ħūmeduōle yaa-i hiere. ⁹ Ma sī na suyaa wuō bamaņ cieņ kuubabalaangu-i ba sie ka da munsuurmu *Diilon-nelle-na ke? Baa na tāal na ferε: Bamaņ cieņ kakarkuoņo-i, baa cufēbuoltaamba-i, baa bamaņ cieņ fuocesīnni-i, baa bēmba maņ cieņ ba-naa, ¹⁰ baa cuobaa-ba-i, baa cāncayataamba-i, baa konyōrāamba-i, baa yebiēnataamba-i, baa bamaņ cieņ dudubūōle-i, ba sie da suur Diilon-nelle-na. ¹¹ Na hōlma-na banamba waa daama yaa nuō-i. Ņga fiefiε-i-na, naņ suuri Yesu-Kirsa horre-na, *Diilon-Yalle cie Diiloņo hur na āmbabalma-i, aa bō-na na deņ a ce-na fuō baaņ namaa, aa ce-na nelviin namaa.

¹² Da na ce na ta na piiye wuō: «Bīņkūņgu saa nyaa-mi», ninsoņo, Ņga bīmbīnni hieroņo saa fa baa-ni. Mi gbāa cira: «Bīņkūņgu saa nyaa-mi.» Ņga bīņkūņ maama sa ji ta yaaņga mie dede. ¹³ Da na ce na bi ta na piiye wuō: «Niiwuoni cie kusūņ maa-na aa kusūņgu bi ce niiwuoniņ maa-na.» Mafamma-i ninsoņo, Ņga yiinģu dii baa yiinģu Diiloņo ka dīņ-ni

ni hɛi-i-na hiere. I kũɔma saa ce da ma ta ma ce kakarkuonɔ, ma ciɛ i diɛ tiɛ cɛa Itienɔ yaa baa-ma; ma tienɔ yaa ufanɔ-i. ¹⁴ Na saa da, Diilonɔn siire Itienɔ-i kuomba hɔlma-na baa kuman, u ka bi sire mienɔ-i baa kuuduɔngu fanɔgu yaa-i.

¹⁵ Ma sɪ na suyaa wuɔ na kũɔma-i *Kirsa kũɔma kɛ? Terienɔgu fanɔgu-na, mi gbɛa biɛ Kirsa kũɔma-i ka ce-ma saasorcien maama wei? Ma nu dei wei? ¹⁶ Na saa suɔ wuɔ da n galla baa saasoro-i n ciɛ kuuduɔngu baa-yo wei? Ma nyegɛan Diilon-nelma-na wuɔ: «Ba hɛi-i-na ba gbonu ce kuuduɔngu.»* ¹⁷ Nga uman duɔ waa horre-na baa Itienɔ-i, Diilon-Yalle ce-yo kuuduɔngu baa-yo.

¹⁸ Hielaan na nanɔa-i figiin-kakarkuonɔ-na. Nuɔmban cen ambabalma man, ma sa kpatalla ba kũɔma-na, nɔa uman duɔ ce figiin-kakarkuonɔ-i, kuu dii nɔa u ciɛ gbomma fuɔ fɛɛn kũɔma yaa nuɔ-i. ¹⁹ Na saa suɔ wuɔ na kũɔma yaa Diilon-Yalle dɔngɔ-i wei? Diilon-Yalle fande-i Diilon'o'i hɛa-na baa-de; dii dii na hɔmmu-na. Na saa suɔ wuɔ na kũɔma-i namaa maama si wei? ²⁰ Diilonɔ sɛa-na sukpekpellun. Terienɔgu fanɔgu-na, taa na ce-yo boi baa na kũɔma-i.

7

Pol piye cejallen-kɔngu

¹ Nan nyegɛan sebe man hɛ-mi, i ka wan fuɔ maama yaa fiɛfiɛ-i-na. Na ciɛra wuɔ bibien nuɔ da n saa biɛ cienɔ ku faa. ² Ma min ka wan maman, ma yaa daama: Da na ta na taara na hiel na nanɔa-i kakarkuonɔ-na, bibien nuɔ n saaya n biɛ n yerren

* **6:16** Miwaanɔ jɛnamman-sebe (Genèse) 2.24

ciēṅo, aa ciēṅo bi soṅ u yerrenḅ bōlō nuō. ³ Bibiēṅoṅ saaya u tuō ce kumaṅ u hã u ciēṅo-i u tuō ce-ku, aa ciēṅoṅ bi saaya u tuō ce kumaṅ u hã u bōlō-i u bi tuō ce-ku. ⁴ Ansorre-na, ciēṅo siē gbãa ce kumaṅ dōlaanu-yuō baa fuō fereṅ kũōma-i; u bōlō maama. Aa bōlṅo siē bi gbãa ce kumaṅ dōlaanu-yuō baa fuō bi maama-i, u ciēṅ maama. ⁵ Unaa baa yagar unāṅo muṅgallammu-na. Mi saa yagar-ma da na'a na saa-ma wuō na ka bel na fere a da huōṅgu cellē a gbãa da na cārã Diilonṅo-i fafamma aa suō cor baa na ānsorre-i di temma-i. Ni ma'i sī da na yanḅ ku vaaya, na siē ji gbãa bel na fere, a ce dumaanṅo-na, *Sitāni ka hi-na guōl na gbeini-i. ⁶ Mi waan nelma'i, ku saa ce ṅaa mi guor-na na da na ce-ma dē!

⁷ Coima saa fa, kuō nuōmba-i hiere baa naa waa siraamba meī temma-i, ku yaa naa dōlnu muō. Ṅga Diilonṅo saa ce-ye kuuduōṅgu hiere: U hãa unāṅo daaku aa hã unāṅo daaku. ⁸ Mamaṅ dii mi da mi waṅ-ma baa siraamba-i baa bikulcaamba-i, ma yaa daama: Da na tīē dei ṅaa muōmiṅ tīyāa dumaa mi saa biē ciēṅo, ku faa. ⁹ Ṅga nuōni maṅ da ṅ suō wuō ṅ siē gbãa bel ṅ fere, biē ciēṅo. Da ṅ biē ciēṅo-i ku bōyaa ṅ tīēna ṅ diei aa ce-maama ta ma ko-ni. Da ku bi waa ciēṅ nuō, ṅ soṅ. Da ṅ soṅ bibiēṅ-na ku bōyaa ṅ tīē ṅ diei aa be-maama ta ma ko-ni.

¹⁰ Bamaṅ dii ānsorre-na aa waa Diilonḅ-dūṅ-baamba hiere, bafamba maama yaa daama; meī saa waṅ-ma, Itiēṅo'i waan-ma. Wuō ciēṅo saa saaya u hel u bōlō wulaa. ¹¹ Duō hel, u saa saaya u biē bōlṅo naṅo. Da kuō bibiēṅ maama dii-yuō, u bir u kã ba ka nunu ba-naa baa u bōlō-i. Aa bibiēṅ nuō ṅ

saa bi saaya ṅ nanna ṅ cīeṅo-i.*

¹² Meī fεε-i, miṅ ka waṅ mamaṅ baa banamba-i ma yaa daama: Da ṅ hūu Diilonṅ-maama-i, aa ṅ cīeṅo saa hūu-ma, aa hūu-ma duᵋ tīena baa-ni, ṅ saa saaya ṅ nanna-yuᵋ wuᵋ u saa hūu Diilonṅ-maama-i. ¹³ Kuuduᵋṅgu yaa baa caamba-i; nuᵋ da ṅ hūu Diilonṅ-maama-i, aa ṅ bᵋᵋᵋ saa hūu-ma, aa hūu-ma ṅ da ṅ tīena baa-yo, ṅ saa saaya ṅ hel u wulaa. ¹⁴ Bᵋᵋṅo faṅo temma-i, uṅ hūyāa-ma kertīeciε soṅ-yuᵋ, u piyaa Diilonṅo-i. Aa cīeṅo maṅ saa hūu Diilonṅ-maama-i aa hūu-ma soṅ kertīeyiεṅo-na, u piyaa Diilonṅo-i. Kuᵋ ma saa naa waa dumaa, baa naa cira ba bisāmba-i siε gbāa piε Diilonṅo-i a ne da ba piyaa-yo. ¹⁵ Nga umaṅ duᵋ u saa hūu Diilonṅ-maama-i, aa u tīenatiεṅo hūu Diilonṅ-maama-i, aa wuᵋ fuᵋ si dii u tīenatiεṅo maama-na, ba baa cie-yo; ba yaṅ u kā. Kufanṅu terienṅu-na, u tīenatiεṅo maṅ hūyāa Diilonṅ-maama-i, u yaa bᵋᵋṅo-i wa, u yaa cīeṅo-i wa, uu dii u fεεṅ nuᵋ. Diilonṅo bīε-na wuᵋ na waa yaafēllen. ¹⁶ Da ṅ yagar aa nyaar, naṅ ka gbāa kor ṅ tīenatiεṅo-i wei? N siε gbāa ce Diilonṅ nuᵋ suᵋ mafamma-i.

Tiyāaṅ na temma-i

¹⁷ Da ma hel daama-na, naṅ ṅa naa waa dumaa aa Diilonṅo bī-na, na tīε dumεi; Diilonṅo yaa wuᵋ ma ce dumaa. Mi wuᵋra mi waṅ ma yaa-i terni-na hiere baa Diilonṅ-dūṅ-baamba-i.

¹⁸ Diilonṅoṅ taa u bī-na huᵋṅgu maṅ nuᵋ-i, da kuᵋ unanṅ nuᵋ ṅ naa *jā, baa yaṅ senserre ta di da-ni baa ṅ *jāmma-i. Da kuᵋ ṅ saa naa bi jā, baa yaṅ senserre ta di da-ni wuᵋ ṅ saa jā, tīε dumaa, baa

* **7:11** Niεṅ Matie sebe-i-na 5.32.

cira ņ jā. ¹⁹ ņ jāa o, ņ saa jā o, yunġu si dii-kuo. Kumanġ gbāaŋ, ņ baa yagar Diilonġo nuŋġu-i. ²⁰ Nanġ ņa naa waa waama maŋ aa Diilonġo suo duo bī-na, na hieroŋo-i hiere na saaya na tīe dumēi. ²¹ Diilonġoŋ taa u bī-ni, da kuo nii naa waa kōriēŋ nuo, baa yaŋ ma jaŋ-ni. ņga da ba hā-ni hūmelle-i ņ da ņ hel kōrsīnni-na, hel-niē. ²² Na saa da, Itienġo-i Yesu-Kirsa duo bī kōriēŋo maŋ, u jo ji ce nebiŋo u wulaa, aa umaŋ duo waa nebiŋo aa u bī-yo, u jo ji ce u kōriēŋo. ²³ Diilonġo sāa-na sukpekpelluŋ, baa na bir na ce nelbiliemba kōraaŋ namaa. ²⁴ Tobinġ namaa, mi siē kar ku coima, naŋ waa dumaa aa Diilonġo bī-na, waanġ waama famma yaa-i u hūmelle-na.

Bamaŋ saa hi suur ānsorre-na

²⁵ Kumaŋ ņaa bamaŋ saa hi suur ānsorre-na ba kūŋġu-i, mi ka piiye cēlle kuo. Miŋ ka waŋ mamaŋ, ma saa hel Itienġo nuŋ-nu, mei huoya-maama. Diilonġo faa baa-mi, a ce huhurma si dii mi nelma-na.

²⁶ Mulīemaŋ maaraaya fiēfiē-i-na, mei wulaa ku boya nuomba tīe ba temma-i ba baa suur ānsorre-na. ²⁷ Da kuo ciēŋo dii baa-ni tī, baa nanna-yuo. Da kuo ciē sī baa-ni, baa dii ņ yunġu-i cakūŋġu-na. ²⁸ Ku saa ce ņaa da ņ biē ciēŋo-i ku balaanġ dē! Ku saa bi ce ņaa ciēŋ duo soŋ ku balaanġ dē! ņga bamaŋ suurii ānsorre-na ba ka mulīēŋ yaŋ siraamba-i ku'i ciē miē na baa suur-diē.

²⁹ Tobinġ namaa, miŋ taaraŋ mi waŋ mamaŋ ma yaa daama: Huoŋġu saa tiraa tīe boi. Terienġu faŋġu-na, a doŋ fiēfiē-i-na, caantaamba saaya ba waa ņaa ba saa dii caamba. ³⁰ Bamaŋ kaalaanġ ba ce ņaa wēima saa da-ba. Bamaŋ nyiēŋ ba ce ņaa ba hōmmu saa fē. Bamaŋ sāa bīmbīnni-i, ba baa haa

ba naņga niε. ³¹ Bamaņ daaņ miwaanjo tōnō-i, ba baa haa ba naņga yuō. Miwaan daa uņ yeņ waama maņ, u sie tiraa cō.

³² Mi sa taara ānjōguōma yu na hōmmu-i. Na saa da, umaņ duō saa dii cieņo, η da u yii baa Itieņo maacemma yaa yon; u taara u ce kumaņ dōlaanuņ Itieņo-i. ³³ Ņga umaņ duō dii cieņo, u yii baa miwaan daayo maama; u taara u ce kumaņ dōlaanuņ u cieņo. ³⁴ A ce dumaņo-na uu dii sōmma hāi. Kuuduōņgu yaa baa caamba-i, umaņ duō saa soņ, η da u gbu u yii baa Itieņo maacemma yaa yon. U weima-i hiere ma kāa ka jūņ Diiloņo yaa nuō-i. Ņga cieņo maņ duō soņ, u yii baa miwaan daayo maama; u taara u ce kumaņ dōlaanuņ u bōlō.

³⁵ Da na da mi piie dumandε-i-na, mi taara namaa fafaanġu'i. Na baa da niε sī mi taara mi cie-na, ma'i sī. Mi taara na nyaar Itieņo'i nuō-i baa huōņga diei aa na ta na ce kumaņ faa cemma.

³⁶ Fiefiε-i-na, umaņ duō ne da u dōrņo maama yuu u huōņga-i, aa ne da fuō duō saa biε-yo ku ka ce kpelle u wulaa, u gbāa biε-yo, bāaniņo sī. ³⁷ Ņga umaņ duō yiεra-meī wuō u sa taara u dii cieņo, aa ne da da ba bōrō baa u dōrņo-i ku sie ce bāaniņo, aa u gbāa bel u fεε cakūņgu-na, da kuō ma hilaa fuō fεreņ huōņ-na, ku faa. ³⁸ Terieņgu fanġu-na, umaņ duō jā u dōrņo-i ku faa, umaņ duō hiel u naņga u dōrņo maama-na, kufanġu tiraa fa yaņ.

³⁹ Casoiņ nuōņo-i, η bōlō duō waa cicēlma, η sie gbāa kā ka soņ yaņga naņga. Ņga duō ku, nii dii η fεreņ nuō, η gbāa soņ bibieņo maņ dōlaanu-niε. Kumaņ gbāaņ, bibieņo faņo saaya u hūu Yesu maama-i. ⁴⁰ Ņga meī wulaa duō tīε u saa soņ,

ku ka buo-yuo yan duo kā ka son bibieno nan-na. Mafamma-i mei huoya-maama, aa mi suyaa mie *Diilonj-Yalle bi dii baa muoŋo-i.

8

Cufien-kūoma maama-i

¹ Fiēfiē-i-na, i ka ne cufien-kūoma kūngu-i. I hieroŋo-i i suo weima bōi fuo ninsoŋo ŋaa nan waan-ma dumaa, ŋga na saaya na suo wuo sōsuomungu jo baa bōlbōlsinni, a ne da nelnyulmu ce i nan kaasinni Diilonj-hūmelle-na. ² Umanj duo tuo ne wuo fuo suo bīŋkūngu, u saa hi tuo suo ŋaa uŋ saaya u suo dumaa. ³ Ŋga umanj duo yan Diilonj maama ta ma dōlnu-yuo, Diilonj suo u yaa-i.

⁴ Terienju fanju-na, cufien-kūoma-i i gbāa tiē wuo-ma wēi? I suyaa wuo cufellu-i bīŋkūngu sī, aa tiraa suo wuo Diilonj dii u diei yonj! ⁵ Banamba daa ninanni ta ba buol-ni dōrō-i-na baa hiēma-na hiere wuo bafamba diiliemba yaa-i. Bafamba wulaa diiliemba dii bōi aa yuntaamba bi dii bōi. ⁶ A ne da mie fuo mie wulaa, Diilonj dii u diei yonj. U yaa i To-i. U'i hielaa bimbinni-i hiere aa i tīenaana fuo maa-na'i. Aa Itienj bi dii u diei, u yaa Yesu-Kirsa-i. Diilonj ciē u yaa hiel bimbinni-i hiere aa fuo barguo yaa nuō-i in yen cicēlma dumandē-i-na. ⁷ Ŋga i hieroŋo saa suo wuo cufellu-i bīŋkūngu sī. Banamba miēŋ cufienja-i a ce ji hi baa nyunjo, da ba ta ba wuo cufien-kūoma-i ba ta ba jōguoŋ cufienja maama, aa da ŋaa ba guola ba Diilonj-hūmelle-i. Ba saa hi nanj kaasinni yogo ku'i juoŋ baa ānjōguoma famma-i. ⁸ A ne da ku saa ce ŋaa niwuoni yaa gbāa

piɛ-ye Diilonɔ-na. Diɛ saa wuo, kuanɔngu sa hel-yiɛ, diɛ bi wuo, kuanɔngu sa suur-yiɛ.

⁹ Nan yɛn na fɛrɛn nuɔ dumaa ta na ce kuanɔ dɔlaanuɔ-nei, gbãan bamanɔ saa hi nan kaasinni yogo Diilonɔ-hūmelle-na, na baa ji biɛna ba Diilonɔ-hūmellen-kūngu-i. ¹⁰ Naa bamanɔ saa hi nan kaasinni-i yogo, unaa kã ka da nuɔni manɔ suyaan yiɛngu η tɛnaana tɛnniɔ-dūn-nu ta η wuo kūma; fuɔ u siɛ bi kã na ta na wuo wɛi? ¹¹ Duɔ wuo aa u huɔnga saa ji hūu-ma, nan sɔsuɔmunɔgu'i saa jo baa mafamma-i wɛi? Nuɔnei ciɛ u kɔsuɔn u fɛrɛ. A ne da *Kirsaa kuu fuɔ bi maama-na. ¹² Da na ta na ce gbomma famma-i Diilonɔ-dūn-baamba manɔ saa hi nan kaasinni-i yogo na guɔl ba gbeini-i Diilonɔ-hūmelle-na, na saaya na suɔ wuɔ na ce-ma Kirsaa fuɔ fɛrɛ yaa nuɔ-i. ¹³ Ku'i ciɛ na da muɔ da mi suɔ wuɔ da mi wuo daaku-i, mi ka guɔl mɛlɔnɔ gbeini-i Diilonɔ-hūmelle-na, mi ne ku binjkūngu-i aa yan-ku; mi siɛ tiraa dii-ku mi nunɔngu-na.

9

Kuanɔ saaya baa Yesu pɔpuɔrbienba-i

¹ Muɔ mi siɛ gbãa ce kuanɔ dɔlaanu-miɛ wɛi? Yesu *pɔpuɔrbilonɔ muɔ si wɛi? Mi saa da Itienɔ-i Yesu-i baa mi yufelle-i wɛi? Minɔ ciɛ maacemma manɔ hã Itienɔ-i, ma'i si namaanɔ-i wɛi? ² Bananɔ da ba fi'a ba saa hūu-ma wuɔ Yesu pɔpuɔrbilonɔ muɔ, namaa fuɔ na saaya na hūu-ma. Nan hūyãa Itienɔ maama-i mi wulaa, ku yaa pigãan wuɔ Yesu pɔpuɔrbilonɔ muɔ.

³ Bamanɔ ciɛra mi maacemma saa fa, minɔ ka wanɔ mananɔ baa-ba ma yaa daama: ⁴ Yesu pɔpuɔrbienɔ miɛnɔ-i i sa wuo wɛi? I sa nyɔn wɛi? ⁵ Mi saa saaya

mi jā cieņo Diilon-*dūņ*-baamba-na u tuō wuōra baa-
mi ņaa Yesu pōpuōrbiembaņ ceņ-man-*đ*umaa baa
Itieņo hāmba-i a naara Pier wēi? ⁶ Sisō muō baa
Barnabasi-i yon, miēmēi saaya i ce maacemma-i a
taara i nuņ-juuru-i? ⁷ Naņ siire, na nuō wuō molo
kāa sorosīmma-na aa tuō pā u fēre wēi? Sisō mel-
daayo sūō tibinni-i aa u sa wuo ni bien-*ja*-i? Da ma'i
bi sī āncīinaņ daayo sa nyōņ u muōru nōnō-i? Na
nuō-ma dede wēi?

⁸ Miņ waņ nelma maņ daama-i, nelbiliemba'i
jōgaņ dumaāņo-na yon wēi? Ma sī maaduōma
famma yaa bi nyegāaņ *Moisi *āņjīnamma-na kē?

⁹ Ma nyegāaņ āņjīnamma-na ninsoņo wuō: «*Niiņ
duō tuō muo dīmma-i ņ saa saaya ņ vaa u nuņgu-i.*»*
Ku ce namaa na'a Diilon-*o* kaalaaya niimba yaa aa
waņ mafamma-i wēi? ¹⁰ Ma sī nel daama waaņ a
vii miēmēi kē? Coima saa fa, ma fuliinu miēmēi.
Ma sī umaņ duō tuō kū, u suyaa wuō u ka da
biņkūņgu ku'i cie u tuō kū kē? Nuō da ņ suō wuō
naņ dīmma cie dēdiēni hiere, ņ waa hie kā wuō naņ
ka muo-ma? Da ņ da umaņ muyaāņ u dīmma-i, u
suyaa kerre wuō u ka da belle-mēi ku'i cie. ¹¹ In
cie Diilon-*maacemma*-i na hōlma-na, kuu dii ņaa i
duu dīmma. Da ņ duu dīmma-i, ņ saa saaya ņ kar-
ma wēi? ¹² Bamaņ wuyaāņ na nagāņ-niini-i wuō ni
vii-ba, ni vii miēņo-i yaņ bafamba-i. ņga i fiinaaņ
aa bel i muliēma-i nammu hāi. I sa taara *Kirsā
*Neldōdōlma bir baa ma huoņgu ku'i cie i hīrā i
muliēma-i.

¹³ Ma sī na suyaa kerre wuō bamaņ cieņ
maacemma-i *Diilodubuō-i-na, ba niiwuoni

* **9:9** Anjīnamma tiyemman-sebe (Deutéronome) 25.4; Tim. đē.
5.17-18

hel Diilodubuo yaa nuo-i ke? Aa suo wuo *Diilojigāntaamba niini bi hel ba maacemma'i nuo-i ke? ¹⁴ Kuuduṅgu yaa baa bamaṅ waṅ Neldōdōlma-i. Itieṅ wuo ba ta ba wuo ma'i nuo-i.†

¹⁵ Na nagāṅ-niini vii-mi, ṅga mi niε-ni aa yaṅ-ni. Baa na da niε sī mei taara na ta na hā-mi bīṅkūṅgu ku'i cie mi ta mi waṅ nel daama-i de! Ma'i sī. Aa mi da mi cārā na wulaa, bōlbōl mi ku. Miṅ waṅ Diilon-nelma-i gbāṅgbāṅ mi sa hūu bīṅkūṅgu, ku fē mi huṅga-i. Aa molo sie gbāa ce mi yaṅ kufanṅu-i. ¹⁶ Mi sie gbāa gbēlieṅ mi fere wuo mi waṅ Neldōdōlma. Maacemma namma-i, ku dōlaanu-miε o, ku saa dōlnu-miε o, mi ka ce-ma. Aa da mi saa ce-ma, sūlma haraa-miε. ¹⁷ Kuō muōmei naa sire mi ferēṅ nuō ta mi ce-ma, mii naa saaya baa pāmma, ṅga mei saa sire mi ferēṅ siremma, Diilonṅo'i ciēra mi ce-ma. ¹⁸ Terieṅgu fanṅu-na, mei maacemma sullu yaa hadu-i? Du yaa a waṅ Diilon-nelma-i gbāṅgbāṅ, mi baa hūu bīṅkūṅgu a ne da mii naa saaya mi hūu.

¹⁹ Mii dii mi ferēṅ nuō, ṅga mi cie mi fere na hieronṅo-i na koriēṅ muō da mi gbāṅ da nuōmba bōi hā Kirsa-i. ²⁰ Da mi waa baa *Yuifubaa-ba-i, mi ce mi fere Yuifuyieṅ muō da mi gbāṅ da-ba. Na saa da, Moisi ānjīnamma sie gbāa yuu-mi baa wēima, ṅga da mi waa baa bamaṅ wuōyaan-manṅ, mi ta mi wuo-ma da mi gbāṅ da-ba. ²¹ Kuuduṅgu yaa baa bamaṅ sa suyaan Moisi ānjīnamma-i, da mi bi waa bafamba hōlma-na, mi ce mi fere ba temma-i da mi gbāṅ da-ba. Ku saa ce ṅaa mi taara mi cira mi cīnaana Diilonṅo ānjīnamma-i de! Ma'i sī. Mi wuo ma yaa-i Kirsa wuōsaanṅu-na. ²² Da

† 9:14 Nieṅ Like sebe-i-na 10.7.

mi waa baa bamaņ saa naņ kaasinni yogo Diilon-
hūmelle-na, mi ce mi fεε ηaa mei fεε-i mi saa
hi naņ kaasinni yogo, da mi gbāņ da-ba. Da mi
suur terieņgu terieņgu, mi ce mi fεε terieņgu fan-
gu taamba temma, da mi gbāņ da banamba kor-bei.
²³ Mi ce daama-i hiere Neldōdōlma da ma gbāa hi
terni-i hiere aa muomi bi da mi kūņgu-i.

²⁴ Na suyaa wuō gbaruntaamba gbar hiere, ηga
umaņ duō ta yaņ banamba-i u yaa yaraa; aa
ba pā u yaa-i. Terieņgu fan-
gu-na, gbāaņ ba baa
ta aa yaņ-na. ²⁵ Bamaņ taaraayaņ ba ka finu
gbaruņgu-na, ba hīrā muliema-i ku tigiima-na. Ba
ce muliema famma-i da ba ka da kumaņ ku sa
gbāņ bienammas. A ne da mie iņ donyaņ kumaņ, ku
sa biēna da. ²⁶ Ku'i cie na da muō miņ gbar mi kā,
mi sa gbar mi yuņ-nu. Mi saa baa ciekūrāņo maņ
sa jafāaņ u yuņ-nu. ²⁷ Mi ce mi kūōma-i kpāncōlgūō
aa mi suō mi fεεņ belma. Mi sa taara da mi ji
waņ Diilon-nelma-i tī baa banamba-i muomi hel
hōntōbilonjo.

10

Yaņ cufiēņa buolma-i

¹ Tobin namaa, mamaņ daa i bincuōmba-i
*Moisi bāaņgu-na, mi taara na suō-ma hiere.
Duherru nandu naa cīnnu-bei a saaņ-ba ba kā ka
karnu dāmmaņ-nuoraan-
gu-i. ² Ku cie ηaa ba *baa-
tiseņ duherru-na baa dāmmaņ-nuoraan-
gu-na a ce
kuuduōņgu baa Moisi-i. ³ Ba hieronjo-i ba wuyaa
Diilon-niiwuoduoni, ⁴ aa nyōņ Diilon-hūnduōma.
Hūmma famma taa ma hel tāmpēllen, aa tāmpēlle

fande yaa waa *Kirsa-i. U waa baa-ba terni-na hierē. ⁵ Mafammaŋ fiε ce, ba fɔŋgũɔ saa ta ba ce Diilonjo huɔŋga-i, ku'i ciε ba wuɔra ku dii *hiεkuraŋgu-na.

⁶ Nel daama ciε da ma pigãaŋ-ye wuɔ i saa saaya i yaŋ ãmbabalma cemman-*maama* ta ma dɔlnu-yiε ŋaa maŋ taa ma dɔlnu i bɪncuɔmba-i dumaa. ⁷ Baa na ta na buol cufiεŋa-i ŋaa i bɪncuɔmbaŋ taa ba ce dumaa. Diilon-*nelma* waan-*ma* wuɔ: «*Ba tɛnaana wuo niwuoni-i aa nyɔŋ kolma-i. Baŋ juɔ wuo tɪ, ba sire ce ba bãaŋgu-i.*»* ⁸ Baa na yaŋ i tiε ce figiŋ-kakarkuɔŋo-i ŋaa i bɪncuɔmba naŋ ceŋ dumaa. Ba ciε ku yaa-i nuɔmba neifiεŋ-cɪncieluo baa di diei nuɔmba nuɔsiba ndii kuu-bei yinduɔŋgu-na.† ⁹ Baa na yaŋ i feŋ Kirsa-i ŋaa i bɪncuɔmba naŋ fiεŋ-yo dumaa a ce jɛnaamba doŋ-ba ko-ba.‡ ¹⁰ Baa na ta na waana ŋaa i bɪncuɔmba naŋ waanaŋ dumaa, a ce *dɔrɔpɔuɔrbilonjo maŋ kuɔŋ nuɔmba-i u jo ji ko-ba.§

¹¹ Nel daama ciε nuɔmba da ba gbãa suɔ ba fεreŋ belma. Ba nyεgãaŋ-*ma* da ba gboya miε maŋ piyaa miwaaŋo tɪmma-i. ¹² Terieŋgu faŋgu-na, umaŋ duɔ tuɔ ne wuɔ sɪ fuɔ yiεraaya u gbeiniŋ, u gbãŋ u baa ji cii. ¹³ Mamaŋ guɔlaaŋ nelbiliemba gbeini-i Diilon-*hũmelle*-na, ma yaa bi guɔlaaŋ namaa niini-i. Nga Diilonjo-i nunni hãi tieŋo sɪ; u siε yaŋ ma jɪnya-nei. Kumaŋ da ku ta ku guɔl na gbeini-i, u ka kãyã-nei aa pigãaŋ-na naŋ ka ce dumaa hel-kuɔ.

* **10:7** Helmaŋ-sebe (Exode) 32.6 † **10:8** Nieŋ Kãmmaŋ-sebe-i-na (Nombres) 25.1-9. ‡ **10:9** Nieŋ Kãmmaŋ-sebe-i-na (Nombres) 21.4-7. § **10:10** Nieŋ Kãmmaŋ-sebe-i-na (Nombres) 17.6-14.

14 Mi jɛnaaŋ namaa, terienɔu faŋgu-na, jande, niɛŋ cufiɛŋa buolma-i aa na yaŋ-ma. 15 Mi suyaa miɛ na suɔ kuyunɔu ku'i ciɛ mi ta mi piye baa-na dumandɛ-i. Miŋ waŋ mamaŋ, namaa fɛɛ-i niɛŋ-maŋ na ne, coima wei? 16 Die tiɛ wuo Itienɔ niiwuoni-i, in jaal Diilonɔ-i ciinɔa maŋ maa-na-i, ka sa pigaaŋ wuɔ Kirsa tamma yaa ciɛ i waa u horre-na wei? In bi calnuŋ *buruo maŋ baa i-naa, u'i sa pigaaŋ wuɔ Kirsa kũɔma yaa ciɛ i waa u horre-na wei? 17 Buruo diei dii; in fiɛ ciinu, i wuo burduɔŋo faŋo yaa-i. Ku yaa pigaaŋ wuɔ ii dii horduɔlɛŋ.

18 Niɛŋ *Isirahel-baamba-i, ba mumbuolmuŋ-terienɔu-i Diilonɔ-kũŋgu, a ce dumaŋo-na, bamaŋ wuyaŋ bĩmbaamba maŋ baŋ koŋ-baŋ terienɔu-na, kutaamba dii Diilonɔ horre-na. 19 Ku saa ce ŋaa mi taara mi cira cufɛllu-i baa du kũɔma-i nii dii baa yunɔu waama namma, 20 ma'i sɪ. Ŋga mi taara mi cira baŋ koŋ bĩmbaamba maŋ cufiɛŋa-na, ba sa ko-ba ba hã Diilonɔ, ba ko-ba ba hã *jĩnabaa. A ne da mi sa taara weiima waa na hɔlma-na baa jĩnabaa-ba-i. 21 Na siɛ gbãa nyɔŋ baa Itienɔ ciinɔa-i aa miɛl nyɔŋ baa jĩna ba kaŋga-i. Na siɛ gbãa wuo Itienɔ niiwuoni-i aa tiraa miɛl wuo jĩna ba niini-i. 22 Die vaaya kufanɔu-i, Itienɔ huɔŋga ka du baa-ye; a ne da i siɛ gbãa fi baa-yo.

Yaŋ i tiɛ kãya i-naa Diilonɔ-hũmelle-na

23 Na ciɛra biŋkũŋgu saa nyaa-ye. Ninsoŋo, biŋkũŋgu saa nyaa-ye, ŋga bĩmbĩnni hieroŋo saa fa baa-ye. Biŋkũŋgu saa nyaa-ye, ŋga bĩmbĩnni hieroŋo sa ce i naŋ kaasĩnni Diilonɔ-hũmelle-na.

24 Neliēŋo neliēŋo, u saaya u tuo taara banamba fafaanġu, u baa tuo ne fuo kūŋgu-i.

25-26 Ma nyegāan Diilon-nelma-na wuo: «*Miwaanġo-i baa u huoya-niini-i hiere Itie fuo niini-i*»*, a ce du-maanġo-na, da na da kūma maŋ sanġa-na, na baa cira na yuu ma sinni-i, na sãa na wuo; na baa jaana na hōmmu-i.

27 Moloŋ duo bi-ni wuo ŋ kã na ka wuo niiwuoni, da kuo kutienġo saa hũu Yesu maama-i, da ŋ kã, da ba hã-ni kumaŋ, ŋ baa jaana ŋ huoŋga-i, ŋ hũu ŋ wuo fieya aa ŋ baa yuu moloŋo baa weima. 28 Ŋga moloŋ duo da tũnu-nie wuo kūoŋ daama-i cufelluŋ-kũma, ne kutienġo-i aa ŋ yaŋ; baa wuo. Da ŋ wuo, ŋ ka hã kutienġo-i ānjogobabalamma. 29 Mi saa ne namaa ānjoguoma aa piye, mi nie umaŋ gbuoya-nei fuo maama'i aa piye.

Unaa gbãa cira: «Da kuo biŋkūŋgu saa nyaa-mi, ma da nie na'a mi saa saaya mi wuo daaku-i, wuo da mi wuo-ku mi ka hã unanġo ānjogobabalamma? 30 Da mi da kuuwuonġu-i aa jaal Diilonġo-i aa suo da mi wuo-ku, ma ce nie unaa jo ji tuo gāŋ baa-mi wuo mi cie nie wuo-ku?» 31 Mi gbãa wanġo mamaŋ, ma yaa daama: Na wuo wa! Na nyoŋ wa! Sisō da na ta na ce biŋkūŋgu biŋkūŋgu, na saaya na ta na ce-ku Diilon-yerre fafaan-nu. 32 Baa na yaŋ na ciluo tuo guo banamba gbeini-i; u baa guo *Yuifu ba niini-i, u baa guo *nieraamba niini-i, u baa bi guo Diilon-dūŋ-baamba niini-i. 33 Taa na ce mei temma: Muomi vaa mi ferε weima-na hiere ta mi ce kumaŋ kãayāŋ nuomba-i. Mi sa taara mei fafaanġu, mi

* 10:25-26 Gbeliemaŋ-nalaanġu (Psaume) 24.1

taara nuɔmba-i hiere ba fafaanġu Diilonġo duɔ korba.

11

¹ Muɔmiŋ biyaa *Kirsa maama-i dumaa, na-maanġo-i biyaanġ meɪ bi maama-i dumei.

Cieŋo saaya u suuye u yunġu-i Diilocārālle-na

² Kasi saa da-na: Miŋ waanġ nelma maŋ baana, na wuɔ ma hūmelle-i. Weima-na hiere mi nelma sa karaanu-nei. ³ Nġa mi taara na suɔ wuɔ *Kirsa yaa nuɔmba-i hiere ba yunġu-i. Bibieŋo yaa cieŋo yunġu-i aa Diilonġo yaa Kirsa yunġu-i. ⁴ Bibieŋ nuɔ da ŋ yanġ ŋ cucūŋgu-i ŋ yunġu-na aa ta ŋ cārā Diilonġo-i, sisɔ ta ŋ wanġ Diilopɔpuɔrunġu-i, kuu dii ŋaa ŋ saa kāŋ Kirsa yaa-i. ⁵ Aa cieŋ duɔ yanġ u yunġu-i gbāŋgbāŋ aa tuɔ cārā Diilonġo-i sisɔ duɔ yanġ-ku aa tuɔ wanġ Diilopɔpuɔrunġu-i, kuu dii ŋaa u saa kāŋ u bɔlɔ yaa-i, a ne da u yaa u yunġu-i. Cieŋo faŋo temma dii ŋaa cieŋo maŋ cirii u yunġu-i. ⁶ Cieŋo maŋ duɔ u sa taara u vaa biŋkūŋgu u yunġu-na, u sa hāyā-kuɔ bɔlbɔl wei? Nġa i suyaa wuɔ cieŋ duɔ cir u yunġu-i, sisɔ duɔ hāyā-kuɔ, ku da-yo senserre, terieŋgu faŋgu-na bɔlbɔl u tuɔ suuye-kuɔ. ⁷ Bibieŋo yaa Diilonġo nabieraŋo-i, u yaa pigāanġ Diilonġo fafaanġu-i, a ce dumaanġo-na, duɔ tuɔ cārā Diilonġo-i, u saa saaya u suuye u yunġu-i. Aa cieŋo pigāanġ bibieŋo fafaanġu. ⁸ Na saa da, Diilonġo saa hiel bibieŋo-i cieŋ-na, u hielaa cieŋo yaa bibieŋo-na. ⁹ Aa ku saa ce ŋaa ba maa bibieŋo yaa a hā cieŋo-i de! Ba maa cieŋo yaa a hā bibieŋo-i. ¹⁰ Terieŋgu faŋgu-na, cieŋo saaya u ne *dɔrpɔpuɔrbiemba-i aa tuɔ suuye u yunġu-i a pigāanġ u munyieraŋmu-i.

11 Nga na saaya na suɔ wuɔ Itienjo wulaa, bibienjo sie gbãa muo sãntorma baa cienjo-i, aa cienjo sie bi gbãa muo sãntorma baa bibienjo-i. 12 Mi taara mi cira, cienjo hilaa bibien-na aa bibienjo hel cien-na, aa ba hã-i-na hiera ba hilaa Diilonj-na.

13 Namaa fεε-i niεj-kun na ne! Cienj duɔ yanj u yungu-i u saa suye-kuɔ aa tuɔ cãrã Diilonjo-i, ku biyaa wei? 14 Ma sɪ na daa bibienjo yukuɔsɪnj da ni tu cor ku ta ku da-yo senserre ke? 15 A ne da ku'i saaya caamba-i. Diilonjo hãa bafamba-i yukuɔsɪnni-i ni da ni ta ni suye ba yunni-i. 16 Umanj duɔ u dii nuharungu nel daama-na, kutionjo saaya u suɔ wuɔ Diilonj-dũj-baamba-i terni-na hiera a naara miε fεε-i i ce-ma dumɛi.

Itienjo niiwuoni maama-i

17 Minj ka dii mi nunju-i mamanj nuɔ-i fiεfiε-i-na, mi sie gbelenj-na. Na tigiima sa kãyã-nei Diilonj-hũmelle-na, ma guɔla-nei. 18 Mi nuɔ ba'a da na tigiinj na-naa, banamba bɔ ba denj, aa mi suyaa miε ma gbãa ce. 19 Mi suyaa miε na saaya na bɔrɔ ku yaa bamanj nyaarãa Diilonjo-na ba ka suɔ. 20 Da na jãnu na-naa da na wuo Itienjo niiwuoni-i, na sa wuo-ni niinj saaya ni wuo dumaa. 21 Niiwuonj da ni hi wuoma, na kã ka bie na juurumbaa. A ce dumaanjo-na, bananj da ba ce ba tɛ baa nyulmu-i aa banamba wuo ye aa nyɔnj ye ta ba ce konjhiliingju. 22 Da na da na sa taara na cal baa molonjo, bige-i cie na sa wuo dii na cinninj aa ta na jo? Sisɔ na taara na biεna Diilonj-dũj-baamba yerre yaa wei? Bige-i cie na ta na ture sũntaamba yammu-i? Na'a mi wanj wuɔ niε baa-na? Na taara mi gbelenj-na wei? Mi sie sie aa gbelenj-na.

23 Miŋ daa maman Itienjo wulaa aa wan-ma baa-na ma yaa daama: Baŋ ŋa naa saaya ba bel Itienjo-i Yesu-i isuŋgu man nuo-i, wuo bie *buruo 24 aa jaal Diilonjo-i, aa bŋlnu-yuo aa cira: «Mi kŋma yaa daama-i miŋ hāŋ-naŋ baa-ma, taa na ce miŋ cie kumanj daaku-i mi maama ta ma tŋenu-nei.» 25 Baŋ juo wuo niwuoni-i tŋ, wuo bie duvŋjo ciŋ-na hā-ba aa cira: «Ba ka bel-mi ko-mi. Mi tamma manj ka kŋnna, kuu dii ŋaa ma yaa daama-i ciŋgana. Diilonjo ka bel u *tobisifelenni-i baa ma yaa-i. Da na ta na nyŋyo huŋgu huŋgu, na ce miŋ cie kumanj daaku-i mi maama tŋenu-nei.» 26 Na saa da, aa Itienjo suo duo bir jo, huŋgu huŋgu, da na wuo buruo-i wuonj daama temma-i aa nyŋ duvŋjo-i, na wanj u kuliŋgu maama yaa dumaŋona. 27 Ku'i cie na da umanj duo waa waama namma aa wuo Itienjo buruo-i, sisŋ aa nyŋ Itienjo duvŋjo-i, kutienjo saa kāŋ Itienjo kŋma-i baa u tamma-i hiere; a ce dumaŋona, Diilonjo ka yuuyo. 28 Terienju fanju-na, nelienjo nelienjo, u saaya u ne u ferε igēna aa suo duo wuo buruo daayo-i aa nyŋ duvŋj daayo-i. 29 Umanj duo saa kāŋ buruo daayo-i baa duvŋj daayo-i wuo Itienjo kŋma*, aa suuye u yufienja-i a wuo-ni, Diilonjo ka gāŋ baa-yo. 30 Ku'i cie na da jaamba-i baa jeliimba maaraaya na hŋlma-na baa kuliŋgu-i hiere. 31 Kuŋ i taa i ne i ferε igēna aa suo tie wuo, Diilonjo naa waa hie tuo gāŋ baa-ye? 32 Ŋga Diilonjo sa taara i ka caa baa banamba-i ku'i cie u tuo gāŋ baa-ye u dii-ye

* **11:29** Verse daayo gbāa bi nu nunj daama-i: «Umanj duo saa kāŋ Itienjo horre-i aa suuye u yufienja-i wuo buruo daayo-i aa nyŋ duvŋj daayo-i, Diilonjo ka gāŋ baa-yo.»

hūmelle-na.

³³ Tobin namaa, terienḡu faḡgu-na, da na jānu na-naa da na wuo Itienḡo niiwuoni-i, ciyaan na-naa. ³⁴ Nyul da mu waa umaḡ nuo-i, u wuo dii u ciin-nu aa u tuo jo, ku yaa da na ji jānu na-naa u sie cāl Diilonḡo ji tuo gāḡ baa-yo.

Nelma maḡ tīyāa, da mi kā mi ka fienu-meī.

12

Diilonḡ-Yallen hāḡ nuomba-i fōḡḡbaa-ba maḡ

¹ Tobin namaa, mi nuḡgu ka hi *Diilonḡ-Yalle maacemma yaa fiēfiē-i-na; mi taara ma kaala na wulaa. ² Na suyaa wuo naḡ ḡa na'a na saa hi hūu Itienḡo maama-i na taa na gbar na nyaanu tinni, a ne da nunni sī baa-ni ni ta ni piye. ³ Ku'i cie mi ta mi taara mi waḡ-ma baa-na mie Diilonḡ-Yalle sie gbāa waa molon-na aa kutienḡo wuo Yesu dāḡḡāḡ! Ma sie gbāa ce. Aa molo sie bi gbāa cira Yesu yaa Itienḡo-i, da Diilonḡ-Yalle saa dii-ma u nuḡ-nu.

⁴ Diilonḡ-Yallen hāḡ nuomba-i fōḡḡbaa-ba maḡ ba ta ba ce Diilonḡ-maacemma-i baa dii sinni bōi, ḡga Diilonḡ-Yalduəl daade yaa hāḡ-baḡ baa-ba. ⁵ Maacemma sinni dii bōi, ḡga ma ce hā Yunt-eduoḡo yaa-i. ⁶ Ancemma dii bōi, ḡga Diiloduoḡo faḡo yaa hāḡ i hieroḡo-i ku fōḡḡo-i i tie ce-ma. ⁷ Diilonḡo hāa-ye fōḡḡbaa i yuḡ-niḡ i tie fa i-naa maama. Fōḡḡbaa-ba famba yaa pigāḡ Diilonḡ-Yalle maacemma-i. ⁸ Diilonḡ-Yalle ce unāḡo nel-nurāḡo, aa ce unāḡo ānsuomantienḡo. ⁹ Diilonḡ-Yalduəl daade hā unāḡo fōḡḡo-i u haa u naḡga-i Diilonḡo-na ninsoḡ-haama, aa hā unāḡo fōḡḡo-i u tuo sire jaamba. ¹⁰ Di hā unāḡo fōḡḡo-i u tuo gbā

u ce himma, aa hã unajo u tuo ce Diilopɔpuɔrni, aa hã unajo u tuo suɔ Diilonj-maacemma-i u bɔrɔ-mei baa *jina ba maama-i. Di hã unajo fɔŋgũɔ-i u tuo gbã u piiye nelfelemma, aa hã unajo u tuo gbã u hielnu-mei. ¹¹ Diilonj-Yal daade yaa cien mafamma-i di diei yonj. Fɔŋgũɔ manj duɔ dɔlnu-die di hã-ni baa u yaa-i.

Diilonj-dũj-baamba dii ŋaa nelfifijo

¹² Terni bɔi dii nelien nuɔ ŋ kũɔma-na. Nga ni gbuɔnu hiere ce kũɔduɔma. Ternj daani-i baa ni ciinumma-i ni gbuɔnu ce nelduɔŋo. Bamanj hũyãa *Kirsma maama-i baa dii dumei. ¹³ I hieroŋo-i hiere i daa batemu-i Diilonj-Yalduɔl daade'i nuɔ-i a gbonu ce ŋaa nelduɔŋo; *Yuifubaa o, *nieraamba o, kɔraamba o, nebimba o, Diilonj-Yalduɔl daade yaa dii i hɔmmu-na. ¹⁴ Nelbilonj kũɔma-i terienju diei sɪ, terni bɔi gbuɔnu ce-ma. ¹⁵ Gboluonj da ku cira: «Muɔ sɪ nanja-i, mi nunju si dii kũɔma-na», gbãŋgbãŋ sɪ wei? Kufanju gbãa bɔ ku denj wei? ¹⁶ Tũj da ku cira: «Muɔ sɪ yufelle-i, mi nunju si dii kũɔma-na», ku saa kar coima wei? ¹⁷ Kuɔ nelbilonj kũɔma-i hiere maa naa waa yufelle yonj, ii naa tie nu nie? Aa kuɔ maa naa waa hiere tũju, ii naa tie nu hũlãanju-i nie? ¹⁸ Na saa da, Diilonjo saa maa-ye u yun-nu. U maa-ye kuj dɔlaanu-yuɔ dumaa; a sɔgɔlnu i terni-i unj taaranj ni waa kusuonj-nu. ¹⁹ Kuɔ terienju diei waa nelbilonjo-na, baa naa saa ta ba bɪ u kũɔma-i wuɔ kũɔma. ²⁰ Terni bɔi dii nelbilonjo kũɔma-na, ŋga ni gbuɔnu ce kũɔma diei.

²¹ Yufelle sie gbãa gbẽ nanja-i wuɔ: «Mi sa taara-nie.» Yunju sie bi gbãa gbẽ gboluonju-i wuɔ: «Mi sa taara-nie.» ²² Inj nej terni manj i kũɔma-na

wuɔ yuŋgu si dii-nie, ni yaa faaŋ i maama-i ni yaŋ. ²³ In'a i sa kãŋ terni maŋ, i bel ni yaa-i fafamma. In' fuo nimaŋ aa i sa sie waŋ ni maama, i ne ni yaa-i fafamma ²⁴ a ne da terni maŋ ni-ifuoni sɪ i sa ne-ni dumaanjo-na. In'a i sa kãŋ terni maŋ i kũɔma-na, Diilonjo maa-ye aa ce terni fanni waa baa yuŋgu. ²⁵ U saa tuɔ taara i kũɔma terni muo sãntorma baa ni-naa; u taa u taara ni ta ni jɔguɔŋ ni-naa maama aa ta ni fa ni-naa maama. ²⁶ Terienju diei da ku ta ku jaŋ, terni nanni ce kuuduɔŋgu baa-ku hiere. Da ba ce terienju diei bɔi, ninanni hɔmmu bi fɛ hiere. ²⁷ A ne da namei Kirsa kũɔma-i. Na hieronjo-i hiere naa dii baa na terni u kũɔma-na. ²⁸ Ku'i cie na da Diilonjo hãa nuɔmba-i ba da-ba-deŋ maacemma u dũŋgu-na. U duɔŋ ce banamba Yesu *pɔpuɔrbiemba igɛna, aa ce banamba ta ba ce u pɔpuɔrunju, aa ce banamba Diilonelpigãataamba, banamba ta ba ce gberɛ-weima, banamba ta ba sire jaamba, banamba ta ba kãyã nuɔmba, banamba yaataamba, banamba bi ta ba piiye nelfemma. ²⁹ Ba hieronjo-i Yesu pɔpuɔrbiemba wei? *Diilopɔpuɔrbiemba wei? Ba hieronjo-i nelpigãataamba wei? Ba ce gberɛ-weima wei? ³⁰ Ba hieronjo-i ba sire jaamba wei? Ba gbã ba piiye nelfemma-i wei? Ba gbã ba hielnu-meï wei? ³¹ *Diilonj-Yallen hãŋ nuɔmba-i fɔŋgɔbaa-ba maŋ, gbãaŋ na da bamaŋ faa yaŋ bei. Gbãaŋ na da bamaŋ kãyãŋ nuɔmba-i ba yaŋ. Mi ka pigãaŋ-na kumaŋ yuŋgu yaŋ hiere; ku yaa ŋaa nelnyulmu-i.

13

Nelnyulmu

¹ Halle da η fiε ta η nu nelma-i hiere hīema-na ka cor baa *d̄arp̄apūrbiemba maama-i, da kūo nelnyulmu si dii-niε, η ce gbāngbāņ. Dumaan̄o-na nii dii ηaa jolon̄o maņ baņ mar-on̄ ba yuņ-nu, sis̄o kpon̄o maņ baņ mar-on̄ ba yuņ-nu; u tūo du u ce ijieni nūamba tūnni-na yon̄. ² Da η fiε ta η gbāņ η ce Diilop̄apūrni-i; aa ta η sūo wεima-i hiere, aa bi ta η sūo Diilon̄o kusūņgu-i, da η fiε haa η nan̄ga-i Yesu-i-na fūo a gbāa ta η ce tānni ta ni forra, nelnyul da mūo muu si dii-niε, η ce gbāngbāņ. ³ Da η fiε cal η nagāņ-niini-i hiere hā sūntaamba, da η fiε siε ba dii-ni dāamu-na Diilon̄-hūmelle maama-na, nelnyul da mūo muu si dii-niε, η ce gbāngbāņ.

⁴ Nelnyulmuņ yēņ umāņ nūo-i, u hūoņga sa huol, u faa, u sa nenu, u sa tetēņ u fεrε, bombolma sa d̄olnu-yūo. ⁵ Nelnyulmuņ yēņ umāņ nūo-i, u sa ce senda-wεima, u sa taara u fεrēņ fafaan̄gu, u hūoņga sa gūola, u sa tiera nelma u hūoņ-na. ⁶ Nelnyulmuņ yēņ umāņ nūo-i, āmbabalma sa d̄olnu-yūo, ninson̄o yaa d̄olaan̄uņ-yūo. ⁷ Nelnyulmuņ yēņ umāņ nūo-i, u tiil wεima-i hiere naman̄j temma, u hūu wεima-i hiere, u haa u nan̄ga-i Diilon̄o-na wεima-na hiere aa tiraa tūo hīrā u kū̄oma-i.

⁸ Nelnyulmu sa ji tī dede, ηga yiin̄gu dii baa yiin̄gu Diilop̄apūrun̄gu cemma ka bāl, nelfelemma wamma ka bāl, mēl sūo yiēņgu, ku siε ji waa. ⁹ Na saa da, miε s̄osūamun̄gu saa hi ku fuon̄gu-i aa iņ ceņ Diilop̄apūrun̄gu maņ, i siε gbāa ce-ku hi ku fuon̄gu-i. ¹⁰ Ņga Diilon̄ dūo ji hā-ye kuman̄ hii ku fuon̄gu-i, kuman̄ saa hi ku fuon̄gu-i ku ka gbuo.

11 Na saa da, in̄ ŋa naa waa bisāŋ mien̄o-i, i taa i piiye bisānsinni aa tie jōguōŋ bisānsinni aa bi tie ce bisānsinni. I yammun̄ juō cē huōŋgu-na, i saa nanna bisānsinni-i wēi? 12 Kuuduōŋgu yaa baa daaku-i; in̄ dan̄ mamaŋ nyun̄go-i-na ma saa kaala i wulaa, ŋga yiin̄gu dii baa yiin̄gu, ma ka kaala i wulaa hiere da gbaa! I sa suō Diilon̄o-i fafamma fiēfiē-i-na, ŋga yiin̄gu dii baa yiin̄gu i ka suō-yo ŋaa fuō fere un̄ suō-yen̄ dumaa.

13 In̄ yen̄ terien̄gu maŋ nuō-i nyun̄go-i-na, bimbinnī siēi dii: āŋhūuma, baa nahaale, baa nelnyulmu. Ŋga ni siēi-i-na, nelnyulmu yaa yun̄gu.

14

Nelfelemma kūŋgu-i baa Diilopōpuōrni kūŋgu-i

1 Gbāan̄ kpelle nelnyulmu waa-nēi. *Diilon̄-Yallen̄ hāŋ nuōmba-i fōŋgōbaa-ba maŋ, taa na kuye ba maama. Ku huraa ban̄ cen̄ Diilopōpuōrni-i baa umaŋ. 2 Umaŋ duō tuō piiye nelfelemma-na, molo sa nu u nelma-i, u sa piiye baa nelbiliemba, u piiye baa Diilon̄o. Nelma maŋ fuyaa nelbiliemba-na, Diilon̄-Yalle diyaa ma yaa kutien̄o nun̄gu-na u tuō wan̄-ma. 3 Ŋga umaŋ cien̄ Diilopōpuōrun̄gu-i, u kāyā banamba-i ba ta ba nan̄ kaasinnī Diilon̄-hūmelle-na, u dii sireiŋa bei, aa bi dii holle bei. 4 Umaŋ piyen̄ nelfelemma-na, ku kāyā fuō da-u-diei yon̄. A ne da umaŋ cien̄ Diilopōpuōrni-i, ku kāyā Diilon̄-dūŋ-baamba-i hiere ba kūŋgu-na.

5 Mi taara na hieron̄o-i na ta na piiye nelfelemma-na, ŋga mamaŋ yuu mi huōŋga-i yan̄, ma yaa ŋaa na ta na gbā na ce Diilopōpuōrni-i. Umaŋ cien̄ Diilopōpuōrni-i u fa wēima u yan̄ umaŋ

piiyen nelfemma-na. Mi saa yagar-ma duo tuo piye aa tuo hielnu-mei u hã Diilon-dũn-baamba-i.

⁶ Tobin namaa, ñaa muo da mi gbuu kã na terienḡu-na hãa, aa Diilo saa carra-miε baa nelma mi da mi ka piye tũnu-nei, mi saa kã baa sɔsuɔmufelḡu da mi ka pigãan-na, mi saa kã baa Diilopɔpuɔrunḡu da mi ka wan baa-na, mi saa bi kã da mi ka hãalã-nei binḡunḡu, aa kã ka ta mi piye nelfemma-na, ku gbãa kãyã-nei bige-i nuɔ-i? ⁷ Kuuduḡu yaa baa niimarni-i, da ba ta ba mar-ni ba yun-nu, nan gbãa ce nie suɔ ban mar nalãanḡu man? ⁸ Aa uman buun yerre-i, duo saa bu-de fafamma, hai ka suɔ wuɔ ku duu aa hel kã berru-na? ⁹ Kuuduḡu yaa baa namaano-i; da na ta na piye nelma man nuɔmba sa nu-ma, ba ka ce nie suɔ nan wan man? Kuu dii ñaa na hiel na nuḡ-fafalmu yon. ¹⁰ Nelma bɔi dii hĩema-na, aa yunḡu dii ma hieron-na hier. ¹¹ Nga molon duo tuo piye baa-mi aa un piyen baa-mi nelma man nuɔ-i mi sa nu-ma, kutienɔ waa nerienɔ muɔmi wulaa aa mei ferε-i mi bi waa nerien muɔ fuɔ u wulaa. ¹² Terienḡu fanḡu-na, Diilon-Yallen hãn nuɔmba-i fɔḡgɔbaa-ba man, nan kun ba huon-nu, gbãan na da baman kãayãn Diilon-dũn-baamba kã yaan-na.

¹³ A ce dumaano-na, uman piyen nelfemma-na, u saaya u cãrã Diilonɔ hã-yo ku fɔḡgũɔ-i u tuo hielnu un wan man. ¹⁴ Da mi ta mi cãrã Diilonɔ-i nelfemma-na, mi huḡnga cãrã ninsonɔ, nga mi sa suɔ miḡ wan man. ¹⁵ Terienḡu fanḡu-na, mi ka ce bige-i? Mi ka cãrã Diilonɔ-i nelfemma-na, mi ka bi cãrã-yuɔ mi nelma-na. Mi ka hãl neiini-i a tuɔnu Diilonɔ-i nelfemma-na, mi

ka bi hāl-ni tuɔlnu-yuɔ mi nelma-na. ¹⁶ Ni ma'i sī, da ṅ jaal Diilonṅo-i nelfelemma-na yon, niṅ yeṅ baa bamaṅ ba ka ce niε suɔ wuɔ ṅ pāa Diilonṅo-i jaaluṅgu aa da ba siε wuɔ: «Ma ciε»? ¹⁷ ṅ jaaluṅ da ku fiε fa niε niε, ku siε gbāa kāyā moloṅo Diilonṅ-hūmelle-na.

¹⁸ Muɔ miṅ yar-naṅ hiere nelfelemma wamma-na, mi jaal Diilonṅo-i mafamma-na. ¹⁹ ṅga Diilonṅ-dūṅ-baaṅ miε diε tigiṅ, mei sa piiye nelfelemma-na agaga aa nuɔmba siε da manamma kūṅ. Mei taara mi piiye da ku fiε waa nelma hāi yon, ma suur nuɔmba tūnni-na ba sire baa-ma.

²⁰ Tobin namaa, baa na ta na jɔguṅ ṅaa bisālṅ namaa, taa na ce bincɔmma. ṅga da kuɔ kuuba-balaṅ cemma-i, ciεṅ na fεε bisāmbien namaa. Bafamba sa suɔ kuubabalaṅgu cemma-i. ²¹ Ma nyεgāaṅ *ānjīnamma-na wuɔ: Itienṅo ciεra:

*«Miṅ taaraṅ mi waṅ mamaṅ baa *Isirahel-baamba-i,*

mi ka ce niεraamba yaa waṅ-ma baa-ba.

Mi ka piiye niertimma baa-ba.

*Mafaṅ da ma fiε ce, ba siε nu mi nuṅgu-i.»**

²² Terienṅu faṅgu-na, ku pigāaṅ wuɔ nelfelemma saa ce Diilonṅ-dūṅ-baaṅ maa-na, ma ciε bamaṅ saa hūu Yesu maama-i ba maa-na; aa Diilopɔpuɔrunṅu saa ce bamaṅ saa hūu Yesu maama-i ba maa-na, ṅga ku ciε Diilonṅ-dūṅ-baaṅ maa-na.

²³ ṅaa Diilonṅ-dūṅ-baaṅ da ba tigiṅ hiere aa don ta ba piiye nelfelemma-na ba hieronṅo-na hiere, nelgbāṅgbālāṅ duɔ jo ji suur na hɔlma-na, sisɔ umāṅ saa hi hūu Itienṅo maama-i, a da na ce dumaṅṅo-na, u siε cira na piela wēi? ²⁴ ṅga da na waa hiere

* **14:21** Isayi (Ésaie) 28.11-12

ta na ce Diilopəpuərni, aa umañ saa hi hūu Itieno maama-i u jo ji suur nu na piye, u ka suo terienģu-na wuo u maacemma saa fa. Naņ waņ mamaņ hiere u kūņģu-na u siε gbāa ju-ma. ²⁵ Kufanģu huoņģu-na, u maama maņ naa fuo, ma ka hel bomborma-na hiere. Mafaņ da ma ce, u ka dūuna jaal Diilonjo-i aa cira: «Coima saa fa, Diilonjo dii baa-na kelkel!»

Diilojaaleņ saaya di ce dumaa

²⁶ Tobinĳ namaa, naņ saaya na ta na ce dumaa ku yaa daaku: Da na tigiinĳ na-naa, umañ duo da nalāanģu, u hāl. Umanģ duo da nelma duo piye pigāaņ banamba-i, u gbāa piye-meī. Diilonģ duo carra umañ baa nelma, u gbāa waņ-ma. Umanģ duo waa duo piye nelfelemma-na, u piye. Umanģ duo waa duo hielnu nelfeļeņ daama-i ba nelma-na, u hielnu-meī. Mamaņ daama-i hiere ma saaya ma ta ma kāyā Diilonģ-dūņ-baamba-i Diilonģ-hūmelle wuosaanģu-na. ²⁷ Bamaņ piyeņ nelfelemma-na, ba saa saaya ba cor nuamba hāi sisə ba siēi. Aa da ba'a ba piye, ba ta ba piye ba hā ba-naa; aa molo saaya u waa tuo hielnu-meī. ²⁸ Da kuo molo saa da duo hielnu-meī, ba yaņ aa ba ta ba piye ba huoņ-na baa Diilonjo. ²⁹ Diilonģ uņ puor bamaņ baa u nelma-i, ba hāi sisə ba siēi da ba piye, banamba ne da kuo baņ waņ mamaņ ninsoņo. ³⁰ Ņga Diilonģ duo carra moloņo na hōlma-na baa nelma, umañ duoņ tuo piye, u saaya u budii aa Diilonģ uņ caraaya umañ, u piye u maama-i. ³¹ Diilonģ duo puor-na hiere baa nelma, na gbāa waņ-ma, Ņga na saaya na ta na piye na da-na-diei, ku yaa ma ka suur nuamba tūnni-na aa sireiņa ka da-ba. ³²⁻³³ Diilonjo sa taara

nuamba ta ba ce weima-i ba yuṅ-nu, u taara ma ta ma ce maṅ saaya ma ce dumaa. A ce dumaṅo-na, bamaṅ cieṅ u pɔpuɔrni-i, ku fōṅgũɔ dii-bei ba ta ba gbā ba bel ba fεε.

Ṅaa maṅ ceṅ dumaa Diilonḡ-dũnni-na hiere, ³⁴ Diilonḡ-dũṅ-baan da ba tigiin ba-naa, caamba saaya ba suuye ba nunni-i; ba saa saaya ba ta ba piiye. Ṅaa maṅ bi nyegāaṅ dumaa *ānjīnamma-na wuɔ ba saaya ba ta ba hiire ba fεε. ³⁵ Cieṅo maṅ duɔ tuɔ taara u yuu nelma namma suɔ, u cie da ba kũṅ ciṅgu-na u ka yuu u bɔɔ-i. Cieṅo saa saaya u piiye Diilonḡ-dũṅ-baamba hɔlma-na, ku saa fa.

³⁶ Na daa niε sī Diilonḡ-nelma hilaa namaa terieṅ-nu'i wei? Sisɔ na daa niε sī namei nuɔ-ma na da-na-diei yon wei? ³⁷ Umanḡ duɔ cira fuɔ ce Diilopɔpuɔrunḡu, sisɔ *Diilonḡ-Yalle hāa fuɔ fōṅgũɔ, kutieṅo saaya u suɔ wuɔ miṅ nyegāaṅ mamaṅ hā-na daama-i ma hilaa Itieṅo nuṅ-nu. ³⁸ Umanḡ duɔ ciina nel daama-i, Diilonḡo ka bi ciina kutieṅo-i.

³⁹ Tobinḡ namaa, terieṅgu fanḡu-na, taa na taara Diilopɔpuɔrni cemmanḡ-fōṅgũɔ yaa-i, ṅga baa na cie moloṅo wuɔ u baa piiye nelfelemma-na. ⁴⁰ Kumanḡ gbāaṅ, da na'a na ce mamaṅ, ma saaya ma ce fafamma, ijieni saa saaya ni waa ma cemma-na.

15

Kirsa siremmaṅ-kũṅgu-i

¹ Tobinḡ namaa, miṅ waanḡ *Neldɔɔɔlma maṅ baa-na na hũu-ma aa bel-ma nammu hāi, mi taara mi tir ma yaa baa-na fiefiε-i-na. ² Miṅ waanḡ-ma baa-na dumaa, da na saa bibirre-meī, aa gbāa bel-ma nammu hāi, ma ka kor-na, da ma'i sī na ce gbāṅgbāṅ. ³ Nelma maṅ suurii meī fεε-i mi

tūnni-na, mi bi diyaa ma yaa-i na tūnni-na. Maa dii baa yuŋgu. Ma yaa daama wuɔ: *Kirsaa kuu i āmbabalma maama-na ŋaa maŋ waanɔ duma Diilon-nelma-na. ⁴ Uŋ kuu ba fuure-yuɔ, sieliŋ-yiŋgu-i u sire hel cɪncorre-na ŋaa Diilon-nelmaŋ waan-ma duma. ⁵ Uŋ hilaa, u caraaya Pier aa sire carra u *hāalābiemba maŋ waa cɪncieluo ba hāi baamba-i. ⁶ Ku huonɔgu-na, tobimba maŋ daa-yo, ba curaa nuamba nuosiba hāi komuŋa ndii-i. Ba waa hiere terduŋ-nu aa da-yo. Banamba kuu-bei, ŋga ba boi dii yogo. ⁷ Kufanɔgu huonɔgu-na, u carra Sake-i, aa carra u *pɔpuɔrbiemba-i hiere.

⁸ Kufanɔgu huonɔgu-na fiɛfiɛ-i-na, u suɔ carra muŋo-i. Mi waa ŋaa bilonɔ maŋ saa vāa aa ba hon-yo. ⁹ Na saa da, Yesu pɔpuɔrbiemba-i hiere ba bɔyaa muɔmei nuɔ-i. Mi ciɛ karaanɔgu baa Diilon-dūŋ-baamba-i cor, ba saa naa saaya ba ta ba bi-mi Yesu pɔpuɔrbilon muɔ. ¹⁰ Ŋga miŋ yeŋ duma nyunɔgo-i-na, mi saaya mi ta mi jaal Diilonɔ yaa-i. Diilon uŋ ciɛ baa-mi aa hā-mi fɔŋgūɔ maŋ, mi saa hūu-yo nanna, mi ciɛ maacemma-i baa-yo a yaŋ Yesu pɔpuɔrbiemba namba-i hiere. Mi suyaa miɛ mi saa ce-ma baa mei fɛɛŋ fɔŋgūɔ, mi ciɛ-ma baa Diilon-fɔŋgūɔ. ¹¹ Terienɔgu fanɔgu-na, bafamba o, muɔ o, i waŋ Neldɔdɔlduŋ daama yaa-i baa nuamba-i. Namaa na bi hūyāa ma yaa-i.

Kuomba siremmaŋ-kūŋgu-i

¹² Bige-i ciɛ diɛ tiɛ piiye yiɛ *Kirsaa siire hel kuomba hɔlma-na, banamba ta ba piiye na hɔlma-na wuɔ kuomba siɛ gbāa sire? ¹³ Da kuɔ kuomba siɛ gbāa sire ninsoŋo, suɔ Kirsaa saa sire ke!
¹⁴ Aa da kuɔ Kirsaa saa sire, iŋ waŋ mamanɔ

nelgbāņgbālāmma, aa na haa na naņga-i yuō gbāņgbāņ. ¹⁵ A naara kufanġu-i, miē inġ wuōraņ i waņ mamaņ, da kuō kuomba siē gbāa sire, ma sī kuu dii ņaa i wuōra i kar coima i haa Diiloņo-na wuō u siire Kirsa-i hiel-o kuomba hōlma-na. ¹⁶ Da kuō kuomba siē gbāa sire, suō Kirsa saa sire. ¹⁷ Aa da kuō Kirsa saa sire, na haa na naņga-i yuō gbāņgbāņ aa na āmbabalma dii ma yuņġu. ¹⁸ Dumaanġo-na, ku bi pigāaņ wuō Diiloņ-dūņ-baamba maņ kuu ba siē ka da Diiloņo-i. ¹⁹ Da kuō inġ haa i naņga-i Kirsa-i-na ku kāyā-yiē hīēma-na bande yoņ, nuōmba-i hiere ba bōyaa miēmei nuō-i.

²⁰ Ņga Diiloņ wuō i waņ ninsoņo-i, Kirsa siire hel kuomba hōlma-na. Diiloņo siire u yaa igēna duō pigāaņ wuō kuomba ka sire fuō temma-i. ²¹ Na saa da, nelduōņo diei uņ diyaa kuliinġu-i dumaa hīēma-na, nelduōņo diei ka ce kuomba sire dumēi. ²² Adāma huoņ-baambaņ kuņ hiere dumaa Adāma maama-na, Yesu huoņ-baamba ka bi sire hiere dumēi Yesu barguō-i-na. ²³ Baņ ka sire cu ba-naa dumaa ku yaa daaku: Kirsa fuō siire tī, u yaa siire dīēlūō. Duō ji jo, bamaņ cuu u huoņ-nu, ba ka suō sire. ²⁴ Mafaņ da ma ce, miwaanġo tīmma yaa hii: Kirsa ka hīu fōņġūō-i baa yuntesīnni-i a naara himma-i ni taamba wulaa, aa hā i To-i Diiloņo-i baa nelle-i. ²⁵ Dumandē-i-na, Kirsa ka tīē yuntesīnni-na, Diiloņ duō ji mal u bigāarāamba-i huōņġu maņ nuō-i, u suō bir nelle-i hā Diiloņo-i. ²⁶ Uņ ka kōsuōņ u bigāarāņo maņ tuogbuole-na u yaa kuliinġu-i. ²⁷ Ma nyēgāaņ Diiloņ-nelma-na wuō:

«Diiloŋo diyaa weiima-i hiere u naŋ-na.»* Nga da ba cira Diiloŋo diyaa weiima-i hiere u naŋ-na, ku saa ce ŋaa fuɔ fεε uu dii u naŋ-na dε! Ku'i sɪ. ²⁸ Diiloŋ duɔ ji dii weiima-i hiere Bεpolŋo naŋ-na, Bεpolŋo ka bir dii u fεε Diiloŋo naŋ-na. A ce dumaanjo-na, Diiloŋo yaa ka waa weiima-i hiere ma yunŋu-na.

²⁹ Kuɔ bikuomba saa naa waa da ba sire, baman baatisenŋ ba sɔlaanŋu-i, baa naa waa hie ta ba batisenŋ? Da kuɔ kutienjo siε sire, ŋ ce ba batisenŋ-ni u maama-na yunŋ haku-i nuɔ-i? ³⁰ Aa miε fεε-i, kuɔ ba saa naa waa da ba sire, ii naa waa hie tiε sãa kuliinŋu-i hɔnni manŋ jonŋ? ³¹ Coima saa fa, muɔ baa kuliinŋu-i i huul i-naa yinni manŋ jonŋ. Ma sɪ na suyaa wuɔ naŋ hũyãa Itienjo-i Yesu-Kirsa maama-i mi huonŋa fiε baa-na kε? Terienŋu fanŋu-na na saaya na bi suɔ wuɔ kuliinŋu hũŋ ku cu-mi yinni manŋ jonŋ. ³² Efesi-i-na bande-i-na, mi bigãarãamba dii mi huonŋu-na ŋaa jarbaa. Miŋ malãa baa-ba dumaa, da kuɔ mi malãa baa-ba da mi da binŋkũŋu hiεma-na bande yonŋ, yunŋ haku-i dii-kuɔ? Da kuɔ kuomba sa sire, banŋ wanŋ-manŋ dumaa: «*Juɔŋ i tiε ce i bãanŋu-i, kuliinŋu saa maa.*»†

³³ Baa na tãal na-naa: Nelfεfiŋ duɔ cu nelba-balanŋ huonŋ-nu, ku biεna u fafaanŋu-i. ³⁴ Na piera bɔi, yaanŋ aa na bir na jo hũmefafalle-na aa na ne kuubabalaanŋu cemma-i aa na yanŋ-ku. Mi suyaa miε na hɔlma-na banamba saa hi suɔ Diiloŋo-i yogo, ku'i ciε mi ta mi wanŋ-ma senserre da di da-na.

Kuombanŋ ka sire waa dumaa

* **15:27** Gbeliemanŋ-nalãanŋu (Psaume) 8.7 † **15:32** Isayi (Ésaïe) 22.13

³⁵ Unaa gbãa tuɔ jɔguɔŋ wuɔ: «Kuomba ka sire nie? Aa da ba sire, ba ka waa nie?» ³⁶ Mimilã, ma sɪ da ŋ duu ðimma-i ma pa aa ðibelle hɔr kɛ? ³⁷ Niŋ duu kumaŋ, ðibelle yaa yonɔ fiɛlu si dii. Ku gbãa waa jijabelle, ku gbãa bi waa kuaŋgu. ³⁸ Da ŋ duu-de, Diilonɔ ce di sire pa a hiel fiɛlu-i kuŋ dɔlaanu fuɔ dumaa. ðimma dii baa ma fiɛlu ma fiɛlu. ³⁹ Tãmmaŋ-niini-i hiere nii bi dii dumei: Nelbilibiamba kũɔma dii ma deŋ, bĩmbaamba maama-i ma deŋ, huriimba maama-i ma deŋ, titiraamba maama-i ma bi deŋ. ⁴⁰ Bimbĩnni bi dii dɔrɔ-i-na baa hĩɛma-na hiere. Dɔr-niini dii ni deŋ baa hĩɛmaŋ-niini-i. ⁴¹ Bãaŋgu carramma dii ma deŋ, ceĩŋo maama-i ma deŋ, mɔɛŋa maama-i ma bi deŋ. Halle mɔɛŋa-i a-naa nuɔ, a sa carra carraduɔma.

⁴² Kuomba siremmaŋ-kũŋgu ka waa dumei. Da ba dii kulonɔ-i hĩɛma-na u hɔr ŋaa ðibellenɔ hɔr dumaa. Duɔ ji sire, u sa tiraa suɔ baŋ biŋ kumaŋ kuliŋgu-i. ⁴³ Umanɔ duɔ tuɔ suur hĩɛma-na, u ko hujarre aa fɔŋgũɔ sa waa-yuɔ. Duɔ ji sire hel, u maama sa fa baa fafaŋgu-i aa fɔŋgũɔ tiraa waa-yuɔ. ⁴⁴ Da ba ta ba fuure, ba fuure kũɔsɔsɔmma, ŋga bamaŋ ka sire, ba ka sire baa dɔr-kũɔma. In yɛŋ hĩɛma-na baa kũɔma-i dumaa, *Diilonɔ-Yalle ka bi hã-ye kũɔfɛlɛmma dumei dɔrɔ-i-na. ⁴⁵ Na saa da, Diilonɔ-nelma ciɛra wuɔ: «*Diilonɔ unɔ maa nelbilonɔ maŋ ðiɛlũɔ-i-na, u diyaa cicɛlma-i yuɔ*»‡; ba taa ba bɪ u yaa Adãma-i. Nɔga AdãmaŦ maŋ juɔ jo huonɔgu-na, u yaa hãaŋ nuɔmba-i cicɛlma-i. ⁴⁶ Kũɔsɔsɔmma yaa juɔŋ ðiɛlũɔ aa suɔ hã dɔr-maama-i. ⁴⁷ Ba maa

‡ 15:45 Miwaŋo jɪnammaŋ-sebe (Genèse) 2.7 § 15:45 Adãma maŋ juɔ huonɔgu-na u yaa *Kirsai.

Adāma maŋ dielā-wuoŋo-i baa hiema, aa hāaliŋ-wuoŋo hel dərɔ jo. ⁴⁸ Hiemaŋ-baamba dii ŋaa baŋ maa umaŋ baa hiema-i uŋ yeŋ dumaa, aa dər-baamba waa ŋaa umaŋ hilaa dərɔ-i-na jo uŋ yeŋ dumaa. ⁴⁹ In yeŋ hiemaŋ-wuoŋo temma-i dumaa, i ka bi waa Dərwuŋo temma dumɛi.

⁵⁰ Tobin namaa, miŋ taaraŋ mi waŋ mamaŋ baa-na, ma yaa daama: In yeŋ baa i kūoma maŋ daama-i, i siɛ gbāa suur *Diilon-nelle-na baa-ma. I kūoŋ daama-i kūɔsɔsɔmma, ma hɔr, i ce niɛ gbāa tiɛ baa-ma aa da cicɛlma maŋ sa tiɛŋ dede-i?

⁵¹ Mi ka puure Diilonŋo kusūŋgu-i pigāaŋ Diilon-dūŋ-baaŋ namaaŋo-i: Na saa da, i siɛ ku hiere ŋga i hieroŋo-i hiere i kūoma ka bir. ⁵² Miwaaŋo tīmmaŋ-yiŋgu-i, yerre ka bu. Yer da diɛ ji bu, i kūoma ka pāŋ bir həduŋgu aa kuomba ka sire baa kūɔfɛlemma a waa gbula ba siɛ gbāa ku. ⁵³ I kūoŋ daama-i kuliŋgu yar-ma, aa ma hɔr, a ce dumaŋo-na, ma saaya ma bir kuliŋgu baa ta ku yar-ma, aa ma baa ta ma bi hɔr. ⁵⁴ In kuŋ aa tiɛ hɔr, i kūoŋ da ma ji bir a ce i sa tiraa i ku aa i sa tiraa i hɔr, mamaŋ nyegāaŋ Diilon-nelma-na, ma'i saa ce mafamma-i wɛi? Ma nyegāaŋ Diilon-nelma-na wuɔ:

«Kuliŋgu gbaraa fuo, ba yaraa-ku!»*

⁵⁵ *Kuliŋ nuɔ, ŋ fɔŋgūɔ curaa hie?*

Ŋ naana ŋ puɔluŋgu-i hie?»†

⁵⁶ Kuliŋgu puɔluŋgu yaa āmbabalma-i aa āmbabalma fɔŋgūɔ hel *ānjɪnamma yaa nuɔ-i. ⁵⁷ Ŋga yaaŋ i tiɛ jaal Diilonŋo-i. U yaa ciɛ ku sa yar-e Itieŋo-i Yesu-Kirsa barguɔ-i-na.

* 15:54 Isayi (Ésaïe) 25.8 † 15:55 Ose (Osée) 13.14

58 Terieŋgu fanḡu-na, mi jēnaan namaa, yieraayan na doŋ, molo baa ji gbāa halan-na na munyieraammu-na. Taa na gbu na kā yamma baa Itieŋo maacemma-i. Na saaya na suɔ wuɔ nan ceŋ muliema man Itieŋo maacemma-na, na sa ce-ma gbāŋgbāŋ.

16

Korēntitaamba kakāyāŋgu-i

¹ Kuman ḡaa gbeinalle kūŋgu-i da na kāyā *Yerusalemu Diilon-dūŋ-baamba-i, miŋ waan manan baa Galasi Diilon-dūŋ-baamba-i, cieŋ maaduɔma famma yaa-i. ² Jumaansi jumaansi, neliēŋo neliēŋo, uŋ saanu baa kuman, u hiel-ku u tiera-kuɔ u fereŋ nuɔ u jina. Baa na cira na cie-muɔ aa suɔ da na doŋ gbeiŋa namma-i. ³ Da mi ji kā, na ka hiel nuɔmba, mi puɔr-ba baa nan daa kuman Yerusalemu-i-na, aa nyegēŋ sebe haa-kuɔ ba ka hā-ba. ⁴ Da kuɔ mei fere-i mi saaya mi kā, i ka kā hiere.

Polŋ saaya u cor terni man nuɔ-i

⁵ Mi ka kā Maseduɔni aa suɔ cor kā na wulaa. ⁶ Da mi kā, mi taara mi da huɔŋgu celle baa-na, halle mi jɔguɔŋ da mi ce waan-huɔŋgu-i hiere kusuɔŋ-nu'i, ku yaa da mi ji'a mi cor kā kusuɔŋ-nu, na ka kāyā-miē mi cor. ⁷ Mi sa taara mi ka yiera mi gbeiniŋ aa cor. Mi taara Diilon duɔ sie, mi da yinni baa-na celle. ⁸ Nga mi taara mi ce *Pāntekɔti-i Efesi bande aa suɔ ta mi kā. ⁹ Diilonŋo tigiin terfafaŋgu hā-mi mi da mi ce mi maacemma-i, ḡ sie suɔ wuɔ mi bigāarāamba ciinu.

¹⁰ Timote duɔ kã, na bel-o fafamma u kũɔma baa seŋ. Fuɔ baa muɔŋo-i i ce maacenduɔma yaa-i Itienɔ suonɔŋu-na. ¹¹ Molo baa bɛŋ-yo. Duɔ ji hi tamma, na kãyã-yuɔ u jo ji hi-mi baa hɔfɛlle. Mi cie-yo bande-i-na baa Diilonɔ-dũŋ-baamba-i.

¹² Mi diyaa sirɛiŋa Apolɔsi-i-na ji gbɛ; miɛ u gbonu baa tobimba-i kã na terienɔŋu-na, u saa hũu-ma duɔ kã fiɛfiɛ. Duɔ ji da huɔŋgu maŋ u ka kã.

Nelperiema

¹³ Baa na duɔfũŋ, yiɛraayan na donɔ Diilonɔ-hũmelle-na. Baa na yan na kũɔma seŋ, vaan na fɛɛ. ¹⁴ Naŋ ceŋ mamanɔ hiere, ma saaya ma ta ma pigãan na nelnyulmu nolaanɔŋu-i.

¹⁵ Ma sɪ na suɔ Sitefanasi-i baa u dumellen-baamba-i kɛ? Ma sɪ na suyaa wuɔ Akayi-i-na hiere ba yaa hũyãa Yesu maama-i igɛna, aa ba yaa bi vaa ba fɛɛ baa Diilonɔ-maacemma-i Diilonɔ-dũŋ-baamba hɔlma-na kɛ? Terienɔŋu fanɔŋu-na, tobiŋ namaa, jande, mi cãrã-nei, ¹⁶ taa na nu bafamba temma-i ba wulaa baa bamanɔ nyaarãa ta ba ce maacemma-i baa-ba.

¹⁷ Sitefanasi-i, baa Fɔrtunatusi-i, a naara Akayikusi-i ba jomma dɔlaanu-miɛ cor. Miŋ daa bafamba-i, ku cie ŋaa mi daa namei. ¹⁸ Baŋ juɔ, ba fiɛ mi huɔŋga-i ŋaa baŋ bi fɛŋ namaa muumu-i dumaa. Bafamba temma-i na gbɛ na ta na gbɛlien-ba, nelfafaamba.

¹⁹ *Asi Diilonɔ-dũŋ-baamba-i hiere ba jaalaa-na. Akilasi-i baa Pirsika-i* a naara Diilonɔ-dũŋ-baamba maŋ tigiinɔ ba terienɔŋu-na, ba pãa-na Itienɔ horre

* **16:19** Pirsika yerre nande yaa wuɔ Pirsili. Niɛŋ Pɔpuɔɔr. 18.2.

jaaluŋgu. ²⁰ Diilon-dūŋ-baamba maŋ dii hiere bande-i-na, ba jaalaa-na.

Taa na jaal na-naa fafamma ŋaa ceduŋ-bien namaa.

²¹ Muo Pol, mi pāa na jaaluŋgu; muomei nyegāaŋ terien daaku-i baa mi fereŋ naŋga.

²² Umaŋ duo cira Itieno maama sa dōlnu-yuo, kutieno dāŋgāaŋ! «Maranata!»† – Itie, jo!

²³ Itieno-i Yesu-i u kāyā-nei.

²⁴ Na maama dōlnu-mie hiere Yesu-Kirsa horrena.

† **16:22** Maranata: Ku yuŋgu yaa wuo: Itien nuo, jo! Nien Amp. 22.20.

Diilon-nelma Tobisĩfelenni
New Testament in Cerma (UV:cme:Cerma)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Cerma)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cerma

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

All rights reserved.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

5ffe1c98-1ba9-54d8-8f4c-03a7c12fba11